

Till
Kommunstyrelsen

Uppföljning av budget 2020 – Tertiärrapport 1 per den 30 april med helårsprognos

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar följande:

1. Tertiärrapport 1 för år 2020 för Stockholms stad godkänns.
2. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 35,9 mnkr. Finansiering sker ur Central medelsreserv: 2. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2020 års budget enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
3. Nämnderna medges budgetjustering för ökade investeringsutgifter med 56,9 mnkr. Finansiering sker ur Central medelsreserv: 4. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2020 års budget enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
4. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 2,8 mnkr. Finansiering sker genom att omdisponera för ändamålet avsatta medel under kommunstyrelsen m.m. i 2020 års budget enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 11,5 mnkr. Finansiering sker genom utdelning från stadens donationsfonder enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med 7,8 mnkr för redovisade omslutningsförändringar enligt bilaga 1 och 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Nämnderna uppmanas och stadens bolag anmodas, genom Stockholms Stadshus AB, att justera och komplettera sina indikatorer och målvärden samt vidta åtgärder enligt vad

som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

8. Basnyckeltal med utfall för år 2019 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
9. Fördelning av statsbidrag för att minska segregation godkänns i enlighet med bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
10. Utöver vad som framgår ovan avslås övriga framställningar i tertialrapport 1 från nämnderna.

Sammanfattning

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för uppföljning av kommunfullmäktiges budget 2020 ska stadens nämnder liksom tidigare år upprätta tertialrapport 1 med fokus på avvikelserapportering samt eventuella åtgärder för att ha en ekonomi i balans och att uppnå kommunfullmäktiges mål.

Krisen till följd av covid-19 har en stor påverkan på stadens verksamheter och ekonomi. Läget har varit särskilt ansträngt inom äldreomsorgen. Gymnasieskolor och vuxenutbildningar bedriver undervisning på distans och i förskolor och skolor är vardagen kraftigt förändrad och sjukfrånvaron hög såväl bland medarbetarna som bland barn/elever. De ekonomiska effekterna för staden beräknas bli stora till följd av ökade kostnader och stora intäktsbortfall men framförallt då prognoserna för skatteunderlaget visar på en kraftig nedrevidering. Sverige och hela världen befinner sig i ett extraordinärt läge där konjunkturen faller snabbt. Varslen är rekordhöga och arbetslösheten stiger snabbt, vilket kan komma att påverka behovet av ekonomiskt bistånd framgent. Regeringen och dess samarbetspartier har aviserat ett flertal stödpaket för att stötta näringsliv och offentlig sektor. Några av de statliga åtgärder som påverkar staden är statlig kompensation för merkostnader inom hälso- och sjukvården, att alla arbetsgivare får ersättning för hela sjuklönekostnaden och ökade generella statsbidrag för att motverka de sänkta skatteintäkterna.

Det ekonomiska resultatet är det mått som tydligast sammanfattar stadens ekonomiska ställning. Helårsprognosen för 2020 års resultat visar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar ett överskott på 47 mnkr.

Nämnderna har generellt en god budgethållning och redovisar efter resultatöverföring ett prognostiserat underskott jämfört med budget om 73 mnkr. Den främsta orsaken till det prognostiserade underskottet för nämnderna är minskade intäkter som en följd av den pågående pandemin.

Den pågående pandemin har under perioden krävt att stadens verksamheter prioriterat kärnverksamheten för att lösa de utmaningar pandemin har medfört. Stadsledningskontoret gör därför bedömningen att av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål *En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla*, *En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt* och *En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden* kommer ett att uppnås helt och två att uppnås delvis under 2020.

Nämndernas bedömningar stämmer överlag, och med hänsyn taget till pandemins effekter, väl överens med kommunfullmäktiges ambitionsnivå och nämnderna prognostiserar att majoriteten av de årsmål som är fastställda i budget 2020 kommer uppnås. Måluppfyllelsen förutsätter god budgethållning och att nämnderna genomför nödvändiga strukturella förändringar.

I bilaga 3 anges samtliga uppmaningar till stadens nämnder och anmodanden till stadens bolagsstyrelser.

Ärendets beredning

Ärendet utgör stadens tertialrapport 1 per 30 april 2020. Ärendet har beretts av stadsledningskontoret. Samtliga nämnders tertialrapporter per den 30 april med helårsprognos har analyserats i förhållande till budget 2020. Bolagens tertialrapporter har i relevanta delar legat till grund för analysen.

Ärendet

Tertialrapporterna med helårsprognos utgör en del av den löpande uppföljning som kommunstyrelsen har ansvar för. Uppföljningen bygger i huvudsak på att prognostiserade avvikelser mot budget och mot verksamhetens mål redovisas och kommenteras. Syftet är att samlad information om ekonomi och verksamhet ska ge stadens ledning en helhetsbild av budgethållning, effektivitet och kvalitet i relation till beslutade mål. Underlagen utgör en viktig del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för uppföljning av kommunfullmäktiges budget 2020 ska stadens nämnder liksom tidigare år upprätta tertialrapport 1 med fokus på avvikelserrapportering samt eventuella åtgärder för att ha en

ekonomi i balans och att uppnå kommunfullmäktiges mål.
Stadsledningskontoret har analyserat samtliga nämnders rapporter.

Kommunfullmäktige har fastställt tre inriktningsmål samt tolv underliggande mål för verksamhetsområden. Under respektive inriktningsmål ges en sammanfattad bedömning av nämndernas och bolagens prognostiserade uppfyllelse av årsmålet.

I föreliggande ärende gör stadsledningskontoret en bedömning av uppfyllelse av verksamhetsområdesmålen för det innevarande året. Bedömningen utgår från hur nämnderna och styrelserna, i sina tertialrapporter, beskriver att de kommer arbeta under året för att bidra till uppfyllelse av årsmålet.

Magdalena Bosson
Stadsdirektör

Susanne Tiderman
Ekonomidirektör

Bilagor

1. Av nämnderna begärda och av stadsledningskontoret avstyrkta/tillstyrkta budgetjusteringar samt av nämnderna redovisade omslutningsförändringar
2. Resultatprognos och prognos på investeringsplan
3. Uppmaningar till stadens nämnder och anmodanden till stadens bolag
4. Basnyckeltal med utfall för år 2019
5. Projektmedel Tillväxtverket - Stärka 32 kommuners långsiktiga arbete för att minska segregationen

Effekter av covid-19

Djup lågkonjunktur i spåren av covid-19

Effekterna av covid-19-pandemin sätter djupa spår i svensk och global ekonomi. Restriktionerna som har satts in i Sverige och i flertalet av världens länder för att minska smittspridningen leder till stora BNP-nedgångar globalt. Den internationella handeln har försvårats och internationella leveranskedjor har brutits. Internationella valutafonden, IMF, beräknar en nedgång i världsekonomin på 3 procent under 2020.

Sveriges ekonomi har påverkats i hög omfattning. Störst påverkan har pandemin haft på tjänstesektorn, med en kraftig nedgång inom flera branscher, exempelvis hotell och restaurang samt transportbranschen. Även handeln har drabbats mycket hårt, speciellt kläd- och skohandeln. Nu minskar även exportorderingen för en stor majoritet av företagen inom den svenska industrin. Konjunkturinstitutet räknar med att svensk BNP faller med 7 procent år 2020 och att arbetslösheten stiger till 10 procent i år och 11 procent 2021. Regeringens uppdaterade konjunkturbild visar på samma utveckling.

Stora ekonomiska konsekvenser för Stockholmsekonomin

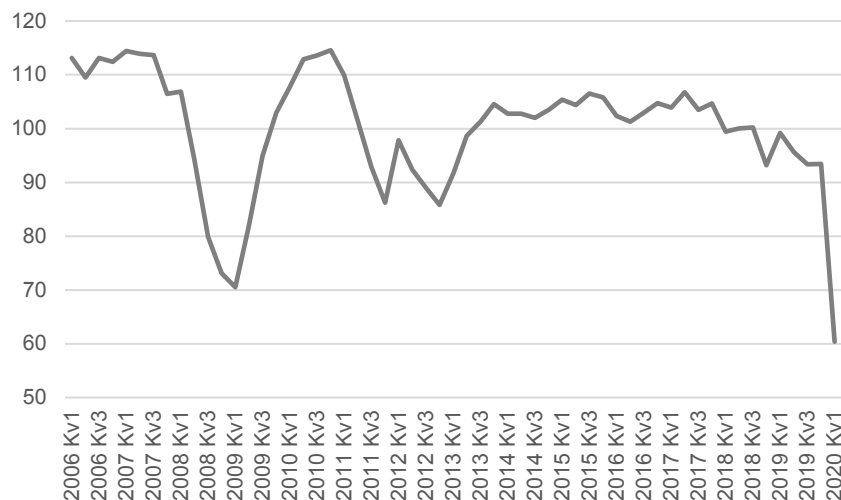
Stockholms näringsliv kännetecknas av en stark tjänstesektor och många globala företag som är beroende av handel och aktivt internationellt samarbete. Pandemins ekonomiska följdverkningar har varit särskilt tydliga i urbana globala miljöer. Vid en jämförelse mellan landets olika regioner är det i Stockholmsregionen som konjunkturen försvagats allra mest under första kvartalet 2020.

Handelskammarens konjunkturbarometer för första kvartalet 2020 visar på en extraordinär nedgång. Under det första kvartalet sjönk Stockholmsbarometern med 34 enheter, till 60,4. Det är den i särklass största nedgången och den lägsta nivån som någonsin har uppmäts för Stockholmsbarometern. I diagrammet nedan syns även det stora konjunkturfallet 2009 till följd av den globala finanskrisen. Nedgången var markant, men återhämtningen 2010 var också mycket stark. Hur snabb återhämtningen efter denna konjunkturedgång blir återstår att se.

Hittills har Stockholms tjänstesektor drabbats hårdast av krisen, framförallt hotell- och restaurangbranschen. Vid tidigare konjunkturedgångar har tjänstesektorn tvärtom fungerat som en konjunkturrell stötdämpare för den övriga ekonomin. Under finans-

krisen 2008-09 då tillverkningsindustrin drabbades hårt av en sjunkande internationell efterfrågan, påverkades produktionen och sysselsättningen inom tjänstesektorn endast i begränsad omfattning. Även om tjänstesektorns andel av Sveriges export konstant ökar, är den inhemska efterfrågan fortfarande avgörande för att hålla upp tjänsteproduktionen. Den svenska ekonomin drabbas nu av både sjunkande inhemska efterfrågan och fallande export.

Stockholmsbarometern i ett längre tidsperspektiv

Anm. Barometerindikator baserad på både hushåll och företag i Stockholm. Index, medelvärde = 100. Säsongsrensade värden.

Källa: Stockholms Handelskammare

Arbetsmarknaden i Stockholms försvagas snabbt

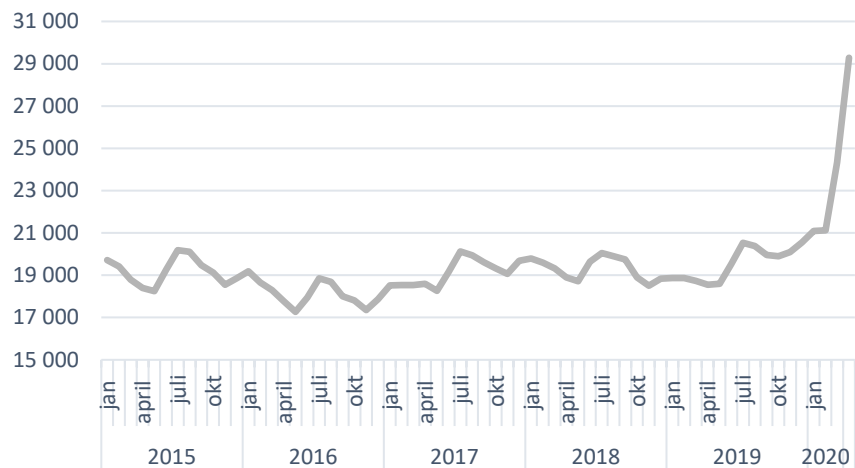
Att pandemin drabbat Stockholm hårt framgår också i statistik över varsel om uppsägning. Under mars och april 2020 varslades sammantaget 69 188 personer om uppsägning i Sverige. Av dessa gällde 35 827 Stockholms län, motsvarande ungefär 52 procent av alla varsel. Merparten avsåg Stockholms stad, där 28 035 personer berördes av varsel i mars och april.

Utöver alla varsel har många företag ansökt om korttidsarbete (tidigare benämnt korttidspermittering). I riket har ansökningar om korttidsarbete för 455 659 personer beviljats fram till och med 15 maj. Motsvarande siffra för Stockholms län är 141 533, vilket motsvarar 16 procent av samtliga anställda.

Ökningen av antalet inskrivna öppet arbetslösa i Stockholms stad syns nu tydligt. Statistiken i diagrammet nedan visar utvecklingen till och med april månad. Som framgår nedan märktes en ökning av arbetslösheten redan innan pandemin, och allt talar för att uppgången i arbetslösheten nu kommer att öka under året. Både KI och Regeringen förutspår en arbetslöshet på 10 procent år 2020.

Grupper med en svag ställning på arbetsmarknaden att drabbas hårdast. Krisen slår hårt mot branscher där andelen unga och utrikes födda är hög, t.ex. besöksnäringen, hotell- och restaurangbranschen och transportbranschen.

Öppet arbetslösa inskrivna hos Arbetsförmedlingen Stockholms stad t.o.m. april 2020

Källa: Arbetsförmedlingen

Skatter, slutavräkningar och utjämning m.m.

SKR bedömer den 29 april att skatteunderlagsutvecklingen kommer att minska kraftigt under 2020 och uppgå till endast 0,9 procent, vilket är den lägsta ökningstakten sedan skattereformen 1990/91. Orsaken är framförallt den kraftiga minskningen av arbetade timmar i kombination med låga lönehöjningar, vilket innebär att lönesumman beräknas minska.

Olika skatteunderlagsprognoser, procentuell förändring

	2019	2020	2021	2022	2023	2019–2023
SKL april 2020	2,2	0,9	3,5	3,7	3,8	14,8
VÅPEN 2020	2,2	1,8	3,9	3,5	4,5	16,9
SKL feb 2020	3,2	2,4	3,1	3,8	3,8	17,4

Källa: Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner

Mot bakgrund av SKR:s prognos bedöms stadens skatteintäkter år 2020 minska med cirka 1,7 mdkr jämfört med budget 2020 inkl. beräknade slutavräkningar för år 2019 och 2020. Effekterna av dessa minskade intäkter dämpas av att regeringen och samarbetspartierna har utlovat ökade generella statsbidrag. När vårbudgeten beslutas i juni kommer det att under första halvåret ha

fattats beslut om ökade generella statsbidrag som för Stockholms stad innebär ett tillskott år 2020 med nära 1,8 mdkr.

Konsekvenser av covid-19 för staden

Krisen till följd av covid-19 har en stor påverkan på stadens verksamheter och ekonomi. Fokus har varit på att upprätthålla stadens kritiska verksamheter vilket har medfört att vissa planerade aktiviteter och projekt har skjutits fram eller omprioriterats. Som en följd av covid-19 har riksdag och regering infört tillfälliga regler som innebär att alla arbetsgivare får ersättning för hela sjuklönekostnaden under april-juli. Sjukfrånvaron har ökat under perioden, framförallt inom äldreomsorgen och förskolan, vilket har krävt anpassningar av stadens verksamheter. Läget har varit särskilt ansträngt inom äldreomsorgen. Ett intensivt arbete har bedrivits för att stärka bemanningen inom äldreomsorgen. Gymnasieskolor och vuxenutbildningar bedriver undervisning på distans och i förskolor och skolor är vardagen kraftigt förändrad och hög frånvaro både bland personal och bland barnen. Nämnder och bolagsstyrelser har genom samverkan och innovativa idéer hittat lösningar på helt nya utmaningar.

Inriktningen i stadens arbete under den pågående pandemin är att begränsa smittspridning med särskilt fokus på riskgrupper, upprätthålla prioriterade verksamheter samt verka för ökad trygghet genom att förstärka myndigheternas budskap. Verksamheterna har påverkats på olika sätt. I tertialrapport 1 har nämnderna rapporterat nedanstående konsekvenser av pandemin.

Åtgärder för att begränsa smittspridning

För att begränsa smittspridningen och skydda riskgrupper har samtliga nämnder vidtagit åtgärder. Besöksstopp råder sedan 18 mars på särskilda boenden inom äldreomsorgen. Dagliga verksamheter inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning har stängt. Stadsdelsnämnderna har vidtagit åtgärder för att boende och deras anhöriga ska kunna ha kontakt och aktiviteter har anpassats.

Nämnderna har begränsat tillgängligheten till publika verksamheter som till exempel stadens muséer, ett antal bibliotek och stadsbyggnadsexpeditionen som är stängda för fysiska besök. Avtals- och verksamhetsuppföljningar samt tillsynsbesök som genomförs av miljö- och hälsoskyddsnämnden vid exempelvis äldreboenden eller gruppboenden har skjutits upp. Alla hembesök gällande bostadsanpassning, där en stor andel av kunderna tillhör en riskgrupp, har ställts in.

Alla stadens stora evenemang har ställts in, ställts om eller skjutits fram. I april genomfördes Kulturnatten för första gången med ett helt digitalt utbud. Sommarens Kulturfestival och festivalen We Are Sthlm har ställts in. Även stadens interna kvalitetsmessa, Kvalitetsforum, har ställts in.

Omställning för att upprätthålla stadens verksamhet

Nämnder har genom samverkan och innovativa idéer hittat lösningar på helt nya utmaningar. Nämnderna har ställt om till en digital arbetsmiljö för de grupper av anställda som kan arbeta hemifrån, utökat det digitala utbudet i publika verksamheter och erbjuder digitala möten och rådgivningar. Gymnasieskolan och kulturskolan har övergått till distans- och fjärrundervisning. Omställningen har gått bra och för att möta elevers olika behov har gymnasieskolorna tagit emot vissa elever i skolan med beaktande av folkhälsomyndighetens rekommendationer.

Nämnder, bolag, näringsliv och civilsamhället har genom samverkan tillverkat och levererat skyddsutrustning så som visir och förkläden till verksamheter i Stockholms stad. På kort tid har äldreomsorgen gjort stora omställningar och arbetar förebyggande bland annat genom webbutbildning i basala hygienrutiner, riskbedömningar och täta uppföljningar med berörda fackförbund.

Konsekvenser för stockholmarna

Pandemin drabbar stockholmarna både ekonomiskt och socialt. Ökningen av arbetslösheten har gått snabbare i Stockholm jämfört med övriga riket och nämnderna rapporterar om ett ökat antal kontakter utifrån behov av ekonomiskt bistånd. I en kris är det de mest utsatta som riskerar att fara mest illa. Kris- och nödlägen är kända riskfaktorer för barns hälsa och välmående. Ett barns risk för utsatthet hänger ihop med vårdnadshavarnas mående och deras tillgång till nätverk och samhällets stöd. Oro, isolering i hemmet och ekonomisk stress ökar risken för våld i nära relationer. Nämnderna rapporterar om att oro och social isolering på längre sikt riskerar att leda till ett ökat antal orosanmälningar inom socialtjänsten.

Brukare och klienter har fått ett ökat vårdbehov. Nämnderna rapporterar om en ansträngd men stabil personalsituation och att en planering för en uthållig personalförsörjning på lång sikt pågår.

Konsekvenser för stadens verksamheter

Pandemin påverkar stadens verksamheter direkt och indirekt. Delar av näringslivet och kultur- och föreningslivet har drabbats hårt till följd av rådande restriktioner vilket även får inverkan på stadens

verksamheter. Ett flertal av stadens externa hyresgäster och tomträttsinnehavare har fått uppskov med hyror, tomträttsavgälder och avgift för markupplåtelser. Vissa lokalhyresgäster har fått rabatt på hyran enligt *Förordning om statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått rabatt på hyran (SFS 2020:237)*.

Ett minskat antal människor som rör sig i staden har lett till att framkomligheten förbättrats och en renare stadsmiljö. Det har dock även lett till väsentligt minskade intäkter för många av stadens verksamheter, till exempel parkeringsintäkter och intäkter från simhallar och andra idrottsverksamheter. I stadens pågående investeringsprojekt och entreprenader finns risk för förseningar och fördyringar till följd av material- och/eller personalbrist. Större konsekvenser prognostiseras på längre sikt, vid en ihållande lågkonjunktur.

Nämnderna rapporterar om ökade kostnader till följd av inköp av skyddsutrustning, renhållning, städning och sanering. Inom socialtjänsten rapporteras om ökade kostnader till följd av personalbortfall, längre placeringstider då insatser inte kan följas upp och nyprövas i samma omfattning som tidigare samt och ökade kostnader för personlig assistans till följd av stängning av daglig verksamhet.

Konsekvenser för bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB
Prognostiserat resultat påverkas till stor del av effekterna utifrån rådande läge i samhället med covid-19. Bostads- och fastighetsbolagen räknar med försämrat resultat till följd av hyresförluster och hyresrabatter vilket följer av bristande betal förmåga. En utestående fråga är också pandemins framtida effekter på fastighetsvärden och betalningsförmåga för nyproducerade hyresrätter. Utöver detta finns osäkerheter i pågående investeringsprojekt, där förseningar i materialleveranser och osäkerhet för tjänster som levereras från utlandet medför ökad osäkerhet för tidplaner och slutkostnadsprognoser. Några bolag redovisar lägre kostnader då reparationer och underhållsarbeten förskjuts i tid, vilket delvis uppväger för de minskade intäkterna.

Stockholms Hamnar prognostiserar ett underskott gentemot budget med totalt 230 mnkr, vilket i sin helhet är en effekt av covid-19. Bolaget har sänkt hamnavgifterna från mars månad och såväl antalet passagerare som godsvolym minskar. I det försämrade resultatet ingår minskade intäkter från kryssningsfartyg om 72 mnkr.

Stockholm Stads Parkerings AB (Stockholm Parkering) redovisar en prognostiserad försämring gentemot budget med 44 mnkr. Det lägre resultatet beror framför allt på minskade intäkter från besöks-parkering men även hyres- och kontrollavgiftsintäkter beräknas minska.

S:t Erik Livförsäkring AB (S:t Erik Liv) påverkas av nedgången på de finansiella marknaderna. Bolagets resultat beräknas bli 180 mnkr lägre än budget vilket följer av minskat värde på bolagets finansiella placeringar.

Även stadens evenemangsbolag Kulturhuset Stadsteatern AB (Kulturhuset Stadsteatern) och Stockholm Globe Arena Fastigheter AB (SGA Fastigheter) redovisar försämrat resultat vilket följer av de evenemang som blivit inställda.

Ekonomisk effekt för staden

De ekonomiska effekterna för staden beräknas bli stora till följd av ökade kostnader och stora intäktsbortfall men framförallt då prognoserna för skatteunderlaget visar på en kraftig nedrevidering. Sverige och hela världen befinner sig i ett extraordinärt läge där konjunkturen faller snabbt. Varslen är rekordhög och arbetslösheten stiger snabbt, vilket kan komma att påverka behovet av ekonomiskt bistånd framgent. Regeringen och dess samarbetspartier har aviserat ett flertal stödpaket för att stötta näringsliv och offentlig sektor. Några av de statliga åtgärder som påverkar staden är statlig kompensation för merkostnader inom hälso- och sjukvården, att alla arbetsgivare får ersättning för hela sjuklönekostnaden och ökade generella statsbidrag för att motverka de sänkta skatteintäkterna.

SKR beskriver i sitt scenario för skatteunderlagets tillväxt från den 29 april läget som en global konjunkturkollaps, med exceptionella ras för produktion, inkomster och sysselsättning i de flesta regioner/länder världen över. Betydande ovisshet råder kring vad som väntar framöver, både på kort och lång sikt.

Sammanfattningsvis är utmaningarna för stadens ekonomi och verksamhet mycket stora för i år och de kommande åren. De skatteunderlagsprognoser som SKR med flera tar fram har hög kvalitet när tiderna är normala. Emellertid visar erfarenheterna, till exempel från finanskrisen 2008, att prognoserna i samband med kriser är osäkra och ofta alltför positiva i förhållande till det slutliga utfallet. Den minskning av skatteintäkterna som nu sker under 2020 medför att staden får ett betydligt sämre utgångsläge för 2021 och

framåt vilket kommer att ställa stora krav på att staden arbetar för att säkra en budget i balans och långsiktigt hållbar ekonomi genom effektivt resursanvändande, förenklade och standardiserade processer, en effektiv lokalförsörjning samt samverkan med både interna och externa aktörer för att hitta nya sätt att arbeta på.

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna. Inriktningsmålen är verksamhetsövergripande och tydliggör vad som är viktigt att nämnder och bolagsstyrelser uppfyller. Tidsperspektivet är en mandatperiod. Uppfyllelsegraden av inriktningsmålen är en förutsättning för att god ekonomisk hushållning uppnås i staden.

Kommunfullmäktiges verksamhetsmål konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheter som bedrivs i staden. Tidsperspektivet är flerårigt. Målbedömningen som görs ska därför ses som en bedömning av om staden är på rätt väg och i vilken grad det aktuella målet uppnåtts under året snarare än om det långsiktiga verksamhetsområdesmålet faktiskt har uppnåtts.

För majoriteten av alla verksamhetsområdesmål finns ett antal indikatorer och för varje indikator har satts ett årsmål. Bedömningen av måluppfyllelsen grundas på en sammanvägning av de indikatorer som valts samt nämndernas analyser för respektive verksamhetsområdesmål. Årsmål för indikatorerna sätts utifrån läge, förutsättningar och ambitionsnivå och utifrån vilken nivå som ska uppnås för respektive år.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Alla stockholmare ska ges förutsättningar att försörja sig själva, kunna förverkliga sina drömmar och inkluderas i samhället.

Offentliga miljöer ska utformas med trygghet i fokus.

Skolutvecklingen i Stockholm ska vila på vetenskaplig grund och även förskolorna ska hålla en hög pedagogisk kvalitet. Personer i behov av stöd ska lita på att samhället fångar upp och stödjer när det behövs och alla ska garanteras en rättssäker behandling.

Stockholms äldre ska ges likvärdig service, vård och omsorg, oavsett var i staden de bor.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för inriktningsmålet kommer uppnås delvis för 2020. Bedömningen baseras på att årsmålet för tre av de fem underliggande verksamhetsområdesmålen prognostiseras uppnås delvis och två prognostiseras uppnås helt. Måluppfyllelsen förutsätter god budgethållning och att nämnderna genomför nödvändiga strukturella förändringar.

I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Försörjning genom eget arbete är avgörande för att människor ska få möjlighet att leva självständiga liv och förverkliga sina

livsdrömmar. Fler arbetstillfällen skapar även ökade skatteintäkter till vår gemensamma välfärd. Att fler arbetar är främst en vinst för den enskilde. Med ett jobb kommer en inkomst och en gemenskap som skapar självständighet, frihet och trygghet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdesmålet kommer att uppnås delvis under 2020. Bedömningen grundas på att 21 av 30 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för 4 av kommunfullmäktiges 4 indikatorer bedöms uppnås helt och 1 bedöms ej uppnås. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt. Arbetsmarknadsnämnden, som påverkar stadens totala måluppfyllelse i hög grad, prognostiserar att de endast delvis kommer att uppfylla målet. Utfallet för de indikatorer som avser ekonomiskt bistånd uppnås helt i tertial 1, dock utan marginal. Utfallet på helåret prognostiseras att försämrats med anledning av den för tillfället problematiska situationen på arbetsmarknaden.

Stadsledningskontoret konstaterar att det aggregerade årsmålet för indikatorn *Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi* uppgår till 6 386 stycken, vilket inte är i paritet med kommunfullmäktiges årsmål på 9 000 stycken. Under covid-19-pandemin har förutsättningarna för stadens arbete med feriejobb ändrats radikalt. Virusets spridning har bland annat inneburit att stadens äldreomsorg och förskolor inte kommer kunna tillhandahålla feriejobbspplatser, vilket har medfört ett betydande bortfall. Stadens nämnder, tillsammans med näringslivet och civilsamhället, har genom en rad olika beslut och insatser ansträngt sig för att ställa om så att så många feriejobbspplatser som möjligt kan realiseras, och att ytterligare kan tillskapas. Arbetet med att skapa ytterligare platser fortgår alltjämt.

Måluppfyllelsen inom ekonomiskt bistånd är fortsatt god, även om den minskade trenden från föregående år har vänt. Andelen personer som har behov av ekonomiskt bistånd är nu cirka 1,5 procent, vilket är samma utfall som i stadens årsberättelse för 2019.

Inom stadens vuxenutbildning har antalet studerande på kombinationsutbildningar mer än fördubblats jämfört med samma period 2019 och arbetsmarknadsnämnden fortsätter utvecklingsarbetet kring vägledning och anpassade utbildningar som bidrar till att göra det möjligt för fler individer i behov av utbildning att närma sig arbetsmarknaden. För att utöka stödet till eleverna har Vuxenutbildning Stockholm även genomfört aktiviteter

som syftar till att ge konsultativt stöd till skolor samt anpassa läromiljön på skolorna.

Den slutliga måluppfyllelsen avseende detta mål kommer med största sannolikhet att påverkas starkt av den pågående covid-19-pandemin. Den ekonomiska situation som är en konsekvens av så väl Sveriges som hela världens reaktion på virusets spridning kommer att få stora följder för Stockholms arbetsmarknad och därmed också för stockholmarnas möjlighet att vara självförsörjande. Även om det ännu inte syns i statistiken kommer beroendet av ekonomiskt bistånd med största sannolikhet att öka.

En av de viktigaste insatserna i det rådande läget är att skapa förutsättningar för att så många individer som förlorat sin anställning som möjligt kan återgå till arbete inom en så kort tid som möjligt. Med detta som utgångspunkt går det inte vara nog tydlig med att stadens arbete med arbetsmarknadsåtgärder, inklusive vuxenutbildning, kommer att spela en viktig roll i den regionala ekonomiska återhämtningen.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsm ål	Utfall T1			Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M		
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,7 %	2,5 %			Helt	
Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,5 %	1,47 %	1,42 %	1,55 %	Helt	
Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,0 %	0,92 %	0,95 %	0,89 %	Helt	

Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Stockholm ska vara en säker och trygg stad för alla där människors frihet inte begränsas. Stadens arbete för att motverka kriminalitet ska ske i nära samverkan mellan såväl stadens verksamheter som med polis, Region Stockholm och andra nyckelaktörer. Stockholms stad ska arbeta strukturerat och målmedvetet mot våldsbejakande extremism och ta lärdom av andra länders arbete och erfarenheter.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2020. Bedömningen grundas på att 24 av 30 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för 1 av kommunfullmäktiges 4 indikatorer bedöms uppnås helt medan övriga inte kommer mätas under 2020. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt.

I och med att medborgarundersökningen inte genomförs i år kommer utfall saknas för flertalet indikatorer.

Medborgarundersökningen har ställts in med anledning av pandemin då flera av undersökningens frågeområden begränsats av restriktioner i samhället samtidigt som jämförelser över tid skulle försämrats vid ett genomförande en annan tid på året. Uppföljning av aktiviteter och uppdrag blir därför särskilt viktigt i årets målbedömning samt analys av andra relevanta nyckeltal och trender inom området. En viktig källa är stadens trygghetsundersökning som genomförs var tredje år. Årets undersökning pågår under våren med färdiga resultat under hösten. Kriminella element och våldsdåd är fortsatt en utmaning i staden men månaderna efter pandemiutbrottet har visat på en tydlig nedgång av antalet anmälda brott i såväl riket som staden.

Stadsledningskontoret bedömer att nämnder och bolagsstyrelser i hög grad genomför uppdrag och aktiviteter i enlighet med budget. Stadens nämnder förstärker arbetet mot klotter och nedskräpning, stärker efterlevnaden av städgarantin samt lyfter vikten av stockholmarnas eget bidrag till en ren, trivsamt, miljövänlig och vacker stadsmiljö. Hanteringen av covid-19 har påverkat takten på vissa budgetuppdrag och aktiviteter inom trygghets- och säkerhetsområdet, vilket några nämnder också lyfter fram i tertialrapporterna. Stadsledningskontoret bedömer likväl att dessa kommer att kunna genomföras under året och att flera av uppdragen har blivit än mer angelägna utifrån rådande situation.

Krishantering och beredskapsplanering har varit fokus för samtliga nämnder och bolagsstyrelser under våren. Hanteringen har visat prov på ett aktivt och uthålligt krishanteringsarbete i hela staden. Stadens centrala krisledning aktiverades i början av mars och därefter har krisledningsnämnden sammanträtt vid ett flertal tillfällen samt tagit en rad beslut för att hantera smittspridningen och dess negativa konsekvenser på samhället. En processutvärdering kommer inom kort att genomföras för att i ett lärande syfte granska och närmare studera hur krisledningsarbetet och verksamheten har fungerat under pandemins första månader. Arbetet har dock inneburit en förstärkning och praktisk omsättning av såväl arbete med kriskommunikation som beredskapsplanering.

Ett nytt säkerhetsprogram för 2020-2023 har antagits av kommunfullmäktige under perioden och nu vidtar ett implementeringsarbete i organisationen. Ett av programmets fokusområden är återuppbyggandet av förmåga inom civilt försvar. Hundratals chefer samt den politiska ledningen har utbildats i ämnet och staden har även deltagit i den nationella totalförsvarsövningen TFÖ 2020.

Under våren har samtliga stadsdelsnämnder tecknat lokala samverkansöverenskommelser med polisen. I arbetet har ett nära samarbete skett med relevanta facknämnder. De lokala överenskommelserna sätter struktur för det fortsatta arbetet, visar på en gemensam lägesbild och prioriterade lokala åtgärder. Ett exempel är den gemensamma överenskommelsen för de två stadsdelsnämnderna och polisen i Järva. Arbetet pågår med att konkretisera arbetet utifrån den lokala överenskommelsens prioriterade områden: kriminella konflikter, nyrekrytering, otillåten påverkan och otrygga brottsutsatta platser.

Kommunstyrelsens trygghetsutskott har beviljat trygghetsmedel om totalt 31,6 mnkr till ett trettiotal trygghetsinvesteringar under våren. I samband med tertiärrapport 1 har ytterligare ansökningar inkommit. Många insatser rör belysning på otrygga platser men även åtgärder för att öka aktivitet och befolka vissa platser förekommer bland projekten. En ansökan rör fysiska hinder för att motverka attentat. Polisen har pekat ut ett antal platser som är sårbara för terrorattentat och under året arbetar staden, genom trafiknämnden, med att åtgärda dessa. På platserna behövs fysiska åtgärder som förhindrar och försvårar för fordon att köra i mycket hög hastighet. Initialt prövas olika temporära lösningar samtidigt som analys görs för mer permanenta hinder.

I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Alla barn och elever i Stockholms förskolor och skolor ska få en kunskapsutveckling som skapar förutsättningar för en bra framtid och möjliggör för dem att göra sina egna livsval oavsett var i staden de bor eller vilken bakgrund de har.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2020. Bedömningen grundas på att 21 av 25 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för 3 av kommunfullmäktiges 7 indikatorer med utfall eller prognos bedöms uppnås helt och 4 bedöms uppnås delvis. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder kommer att genomföra ett stort antal aktiviteter för att uppnå målet. Det arbete som bedrivs i stadens förskolor och skolor inom ramen för stadsdelsnämndernas respektive utbildningsnämndens ansvar beskrivs under separata rubriker nedan.

Förskola

Stadsledningskontorets bedömning är att målet för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas delvis under 2020. Bedömningen grundar sig på nämndernas bedömning av måluppfyllelsen samt indikatorernas utfall och prognos.

Samtliga stadsdelsnämnder bedömer att målet uppfylls helt. Stadsdelsnämnderna anger att de bidrar till målet genom att aktiviteter genomförs enligt plan och att de flesta av kommunfullmäktiges indikatorer samt nämndmål bedöms uppfyllas under året.

Antalet barn i såväl kommunala som fristående förskolor i staden visar på en liten minskning jämfört motsvarande period 2019.

Stadsledningskontoret prognostiserar att två av kommunfullmäktiges fyra indikatorer inte kommer att nå årets mål. Resultaten från förskoleundersökningen visar att föräldrarna sammantaget är mer nöjda än föregående år men att årsmålet ändå inte uppnås. Antalet barn per anställd, den indikator som mäter personaltätheten i verksamheten och som forskning visat är ett viktigt kvalitetsmått, visar på en negativ utveckling och bedöms därför inte heller uppnås. Skillnaderna mellan stadsdelsområden och

inom stadsdelsområden är höga och det är viktigt att nämnderna fortsätter att arbeta aktivt för att nå fullmäktiges mål.

Utbildningsnämnden har under våren, bland annat utifrån stadsdelsnämndernas kvalitetsredovisningar, tagit fram 2019 års Förskolerapport. Årets rapport visar att kommunala och fristående förskolor i staden generellt håller en hög kvalitet. Två av de utvecklingsområden som lyfts fram är att arbeta ännu mer systematiskt med att öka inskrivningsgraden i verksamheten samt fortsatta insatser för att stärka barns språkutveckling.

Under året har staden även inlett en stor rörelsestudie i samarbete med akademien för att få en bättre bild av hur mycket barnen rör på sig under en dag och på vilket sätt. Flera stadsdelsnämnder rapporterat om att förskolorna utvecklar strategier för att öka barnens fysiska aktivitet och rörelse under förskoledagen.

I verksamheten har pandemin inneburit nya och komplexa utmaningar med förutsättningar som ändrats snabbt. Fokus har legat på god omsorg, förstärkta hygienrutiner och mer uteverksamhet. Arbetet med fortbildningar och utbildningar har på vissa håll skjutits på framtiden. Förskolorna har organiserat om personal dagligen för att säkerställa en god personaltäthet och en trygg miljö för barnen på samtliga förskolor.

Grund- och grundsärskola, fritidshem samt gymnasie- och gymnasiesärskolan

Stadsledningskontorets bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppnås delvis. Bedömningen grundar sig på utbildningsnämndens bedömning av måluppfyllelsen, utfall och prognos för kommunfullmäktiges indikatorer, utfall och prognos för utbildningsnämndens obligatoriska nämndindikatorer samt utbildningsnämndens bedömning av nämndmålen under mål 1.3.

En av kommunfullmäktiges tre indikatorer med prognos eller utfall för året bedöms uppfyllas helt, *Andel gymnasieelever som slutfört utbildningen inom tre år med examen*. Två av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppfyllas delvis, *Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan* samt *Andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyinvandrade och elever med okänd bakgrund*. Utbildningsnämnden prognostiserar att indikatorn om behörighet till nationella program kommer uppfyllas helt. Stadsledningskontoret bedömer att indikatorn kommer uppfyllas delvis, med hänsyn tagen till historiska utfall.

Samtliga nationella prov har ställts in under våren till följd av pandemin, vilket gör att de inte fyller sitt betygsstödande syfte. För att säkra kvalitativ bedömning av elevernas kunskaper använder lärare andra bedömningsunderlag. En del skolor använder tillgängliga nationella prov för att mäta elevernas kunskap, även om resultaten inte rapporteras. Utbildningsnämnden har utvecklat eller förstärkt olika vägar för att underlätta ett digitalt arbetssätt. Det går dock inte att utesluta att resultaten gällande elevernas betygsresultat, som ännu inte är klara och redovisas i tertiärrapport 2, kan påverkas något av högre lärar- och elevfrånvaro till följd av pandemin.

Den pågående pandemin har påverkat grundskolornas verksamheter när det gäller organisering av skolan, undervisning och personalens arbete. Inriktningen är att skolornas verksamhet och undervisning i så stor utsträckning som möjligt ska fungera som vanligt. Skolor har därför ställt om till att bedriva distansundervisning för de elever som är friska men frånvarande för att säkerställa elevers rätt till utbildning. Frånvaron har i genomsnitt, både för elever och för personal, minskat vecka för vecka från ungefär 30 procent till 15 procent. Det är stora skillnader mellan skolor och framförallt områden som Järva och Skärholmen har haft högre frånvaro. Skolorna i de områdena har bland annat genom riktad information till vårdnadshavare framfört vikten av att vara i skolan och belyst konsekvenserna av att inte närvara samt beskrivit hur skolorna aktivt arbetar för att förhindra smittspridning.

Den årliga grundskoleundersökningen har genomförts. Överlag är det små skillnader i resultatutfall jämfört med föregående år. Liksom förra året är eleverna i årskurs 2 mest positiva medan eleverna i årskurs 8 är minst positiva. För indikatorn *Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan* har resultatet förbättrats från 75 till 78 procent och är därmed i nivå med resultatet 2018. Av pojkarna uppger 84 procent att de känner sig trygga i skolan, av flickorna är det endast 74 procent som känner sig trygga i skolan. En djupare analys av resultaten kommer att göras i tertiärrapport 2.

Enligt utbildningsnämnden har omställningen till distansundervisning för gymnasieskolan överlag gått bra. Närvaron har varit hög och till och med bättre för vissa elevgrupper som tidigare har haft en låg närvaro i skolan. Elever på språkinträdning med kort skolbakgrund har i vissa fall svårigheter med att få tekniken att fungera och en del av dessa elever saknar internet där de bor. Elever som har svårare för denna arbetsform och har behov av särskilt stöd kan tas emot av skolan under ordnade

former. Vissa moment för elever på yrkesprogram erbjuds på skolorna utifrån Folkhälsomyndighetens anvisningar. Skolorna arbetar aktivt med att säkerställa bedömning och examinationsformer där årskurs 3 och elever på introduktionsprogram är prioriterade.

Elevernas bedömningar i årets elevenkät för gymnasieskolan förbättrades för nästan samtliga ställda påståenden. Pojkarna är generellt mer positiva än flickorna, med några undantag. En djupare analys av resultaten kommer att göras i tertialrapport 2. Gymnasiesärskolans brukarundersökning har skjutits fram till hösten på grund av byte av leverantör.

Vårdnadshavare och elever är i behov av att snabbt och tillförlitligt få information, inte minst kring pandemin, och systemutnyttjandet för de digitala informationsvägarna inom skolplattformen visar en markant uppgång. Det kollegiala lärandet kring digitala plattformar och verktyg har gynnats genom att möten, utbildningar, informationer och seminarier sker på distans.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsm ål	Utfall T1			Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M		
Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda	32 %	35,3			Helt uppfyllt	Prognosen är att målet uppfylls helt. 13 av 14 nämnder prognositerar att indikatorn uppfylls helt. Ny mätmetod i år med legitimerade lärare istället för andel anställda som förskollärare vilket gör att jämförelse med tidigare år ej är möjlig.
Antal barn per grupp	16	15,8			Helt uppfyllt	Prognosen är att målet uppfylls helt. Samtliga nämnder prognositerar att

						indikatorn uppfylls helt. Utfall brukar desutom ligga högre på våren.
Antal förskolebarn per anställd	4,9	5,2			Delvis uppfyllt	Prognosen är att målet uppfylls delvis. 8 av 14 nämnder prognostiserar att indikatorn uppfylls helt. Utfall för perioden är en försämring mot tidigare år.
Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan	87 %	78 %	74 %	84 %	Delvis uppfyllt	Förbättrat resultat i jämförelse med 2019. Tryggheten har ökat från 75 %, för pojkar från 80 % och för flickor från 73 %.

I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande. Socialtjänsten ska stå stark för att möta människor som är i behov av stöd och hjälp. Människor ska kunna lita på att samhället fångar upp och stödjer när det behövs och alla ska garanteras en rättssäker behandling. Socialtjänsten ska uppmärksamma alla barn och vuxna som kan behöva deras hjälp och staden ska erbjuda en modern, rättssäker och evidensbaserad socialtjänst som kan möta det aktuella behovet av sociala insatser.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2020. Bedömningen grundas på att 27 av 28 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för tre av kommunfullmäktiges 14 indikatorer uppnås helt och en uppnås ej. Ytterligare 11 indikatorer prognostiseras uppfyllas helt. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås delvis.

Stadsledningskontoret konstaterar att det aggregerade årsmålet för indikatorn *Andel unga som fått brottsofferstöd och som upplever en positiv förändring av sin livssituation* uppgår till 62 procent, vilket

inte är i paritet med kommunfullmäktiges årsmål på 70 procent. Stödcentrums prognos är att årsmålet kommer att nås.

Till följd av covid-19 pandemin har nämndernas myndighetsutövande och utförarverksamheter påverkats. En omställning av resurser har varit nödvändig för att säkerställa personalförsörjningen med små eller inga möjligheter att distansarbeta, vid stor sjukfrånvaro. Vissa aktiviteter och samverkansuppdrag har blivit framskjutna men prognostiseras att genomföras under året. Stadsledningskontoret bedömer att stadens nämnder kommer att genomföra ett stort antal aktiviteter för att uppnå målet.

Samverkan, tidiga insatser och ett stärkt barnrättsperspektiv

En utvecklad samverkan och samhandling mellan skola och socialtjänst är en central del för att nå målen för verksamhetsområdet. Samverkan skola och socialtjänst och andra studie- och skolrelaterade uppdrag pågår enligt plan och nämnderna har bland annat arbetat fram ett stödmaterial inom ramen för uppdraget att utveckla fler insatser för att stabilisera skolgången för barn och unga aktuella inom socialtjänsten. För att stärka det tidigt förebyggande arbetet med barn, unga och deras familjer har arbetet för att öppna fler familjecentraler fortskridit i samverkan med Region Stockholm. Två familjecentraler är under uppstart i innerstaden/närförort och fyra i ytterstaden. Arbetet med att implementera *Strategin för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet* pågår enligt plan. Arbetet samordnas med uppdraget om att stärka samverkan mellan skola, förskola, socialtjänst, fritidsverksamheter och polis med fokus på tidiga insatser och det förebyggande och uppsökande arbetet för att nå fler barn och unga i riskzon.

Arbetet med att stärka och integrera ett barnrättsperspektiv inom socialtjänstens samtliga delar fortsätter. Arbetet med att testa Viewpoint, ett digitalt verktyg för att öka barns och ungas delaktighet inom socialtjänsten pågår i samarbete med Sveriges kommuner och regioner (SKR). En utvärdering av SIP-samordnarsatsningen inom barn och unga har genomförts och visar goda resultat både gällande den strukturella samverkan inom de lokala BUS-grupperna och antal barn som har fått en SIP upprättad. Det finns dock en utmaning att få antalet SIP att fortsätta att öka på barn- och ungdomssidan mot bakgrund av få SIP-samordnare och pågående pandemi som krävt en omställning av resurser för såväl kommunen som regionen.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Socialnämnden fortsätter att stärka det uppsökande arbetet och samverkan med andra aktörer mot människohandel, prostitution, så kallad ”sugardejting” och sex som självskadebeteende, i synnerhet mot unga. Inom ramen för arbetet mot människohandel är den vanligaste formen sexuell exploatering, men staden ser en ökning av personer som utsätts för arbetskraftsexploatering eller tvingas in i kriminalitet. Ökningen kan delvis bero på myndigheters ökade kunskap i att upptäcka och identifiera brottsoffer.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning och psykisk ohälsa

Nämnderna har i enlighet med *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning* genomfört aktiviteter i enlighet med de åtta fokusområdena, genom tillgänglighetshöjande åtgärder i ute- och inomhusmiljö, stöd till arbete eller studier för personer med psykisk funktionsnedsättning samt utveckla stöd i övergångarna från daglig verksamhet till arbetsmarknaden.

Arbetet mot hemlöshet, fysisk och psykisk ohälsa

Arbetet med att utveckla arbetet mot hemlöshet pågår enligt plan genom bland annat utökning av Bostad Först och samverkan med Region Stockholm kring personer med komplexa vårdbehov som ofta besöker Beroendeakuten. Det vråkningsförebyggande arbetet sker i samverkan mellan bostadsbolagen och stadsdelsnämnderna vilket under pågående pandemi delvis har fått stå tillbaka för behovet att prioritera mer akuta åtgärder.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsm ål	Utfall T1			Helt/delvis / ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M		
Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ- och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats	84 %	85,2 %	95,6 %	84,9 %	Helt	Nämnderna behöver fortsätta utveckla analyserna avseende orsakerna till återaktualisering samt skillnaderna mellan pojkar och flickor.
Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering	100 %	100 %	100 %	100 %	Helt	
Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	42 %	50,6 %	48,6 %	55,5 %	Helt	
Andel unga som fått brottsofferstöd och som upplever en positiv förändring av sin livssituation	70 %	62 %	33 %	72 %	Ej	12 av 30 flickor har skattats, varav fyra skattat en positiv förändring som uppnår tröskelvärdet till att vara kliniskt significant. Prognosen är att årsmålet kommer att nås.

I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Stockholm ska vara en äldrevänlig stad. Som äldre ska man kunna leva sitt liv med självbestämmande, respekt och värdighet, även högre upp i åren. Stockholms äldreomsorg ska präglas av kvalitet och valfrihet och ska vara ledande i kompetens inom demenssjukdomar och geriatrisk specialistkompetens.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2020. Bedömningen grundas på att 18 av 26 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för 3 av kommunfullmäktiges 6 indikatorer bedöms uppnås helt och 3 bedöms uppnås delvis. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder kommer att genomföra ett stort antal aktiviteter för att uppnå målet. Bland dessa kan nämnas ett pilotsamarbete med Region Stockholm för att stärka en sammanhållen vård och omsorg för äldre samt utveckla ett relevant systemstöd för detta, implementering av den nya mat- och måltidspolicyn pågår i stadsdelsnämnderna samt att anpassning av riktlinjerna för biståndsbedömning sker för att kunna införa välfärdsteknik.

Äldreomsorgens verksamheter har under pågående pandemi fått utstå utmaningar som varit väldigt svåra att förutse. Det råder bland annat besöksförbud på de särskilda boendena, sociala mötesplatser såsom aktivitetscenter hålls stängda och beställarenheterna har behövt ställa in individuppföljningar som sker via hembesök. Den pågående pandemin har en betydande inverkan på verksamhetsområdet vilket kan påverka målupplevelsen för året.

Stadens verksamheter har under rådande situation visat på en stor flexibilitet och snabbt ställt om arbetssätt för att kunna fortsätta bedriva en god äldreomsorg. Några av de förnyade arbetssätt verksamheterna drivit igenom är att tryggt mottagande i hemmet numer utgör ett så kallat förstärkningsteam inom hemtjänsten med beredskap att ta emot covid-19 smittade äldre personer i hemmet dygnet runt, avdelningar på vård- och omsorgsboenden har gjorts om till korttidsboenden för att kunna ta emot covid-19 smittade äldre samt att de samordnade individuella planeringsmötena (SIP-möten) nu sker digitalt. Vidare har utbildningsinsatser för basala hygienrutiner och användning av skyddsutrustning genomförts i äldreomsorgens verksamheter.

Staden och Region Stockholm har under covid-19 pandemin bedrivit ett nära samarbetet för att kunna ta sig igenom den rådande situationen, bland annat genom att ta fram gemensamma särskilda vårdplatser.

Tillgång till skyddsutrustning har varit en angelägen och prioriterad fråga för verksamheterna i allmänhet och de särskilda boendena i synnerhet. Medarbetare i äldreomsorgen och socialtjänsten är beroende av skyddsutrustning för att kunna skydda sig själva och andra från covid-19 och andra smittsamma sjukdomar. Trots en ansträngd situation har staden lyckats anskaffa och leverera skyddsutrustning till de prioriterade verksamheterna med bekräftad och misstänkt smitta.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Stockholm ska vara en stad som erbjuder goda möjligheter för fler att starta företag och få nytta av sitt entreprenörskap.

Förutsättningarna att starta och driva företag ska förbättras och staden ska vara tillmötesgående, opartisk och effektiv i kontakter med såväl små och stora företag. Stockholms alla stadsdelar ska utvecklas med en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, natur, kultur, skolor och förskolor. Arbetet med att bygga Stockholm attraktivt, hållbart och tätt fortsätter. När Stockholm växer måste också kollektivtrafiken, gång- och cykelbanorna och gatorna byggas ut så att människor snabbt och smidigt kan resa i hela regionen. Stockholm ska vara en ledande, klimatsmart och attraktiv evenemangs- och upplevelsestad med ett kulturutbud där det finns något som passar alla. Stockholms klimat- och miljöarbete ska vara ett föredöme för andra städer. Stockholms stads miljöarbete ska ske i nära samarbete med invånare, näringsliv, akademi, civilsamhället och myndigheter.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för inriktningsmålet kommer att uppnås delvis för 2020. Bedömningen baseras på att två av fem underliggande verksamhetsmål prognostiseras uppnås helt och tre prognostiseras uppfyllas delvis. Måluppfyllelsen förutsätter god budgethållning och att nämnderna genomför nödvändiga strukturella förändringar.

Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat år 2025 och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv. Ett gott företagsklimat är avgörande för en växande stad och bidrar till fler jobb, ökad skattekraft och ökad välfärd. Förutsättningarna att starta och driva företag ska utvecklas och näringslivsperspektivet ska vara en naturlig del av stadens arbete.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdesmålet kommer att uppnås delvis under 2020.

Bedömningen grundas på att 26 av 29 nämnder prognostiserar att målet uppnås helt samt att årsmålet för en av kommunfullmäktiges tre indikatorer bedöms uppnås helt och två bedöms uppnås delvis. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer målet kommer att uppnås helt då 10 av 12 bolagsstyrelser bedömer att målet kommer uppnås helt.

Till följd av covid-19 pandemin har flera näringar drabbats hårt i Stockholms stad. Det råder en stor osäkerhet kring vilka långsiktiga effekter pandemin kommer få för stadens näringsliv. Många verksamheter inte minst inom besöksnäring och små till medelstora företag vittnar om kraftiga intäktsbortfall. Insatser för att underlätta återhämtningen för näringslivet blir därför särskilt viktiga för stadens fortsatta välfärd och tillväxt. Staden har därför vidtagit ett antal åtgärder i syfte att skapa lättnader för det lokala näringslivet. Lättnaderna består bland annat av möjlighet till uppskov för inbetalning av kommunala tillsynsavgifter, tidigarelagd uteserveringssäsong, kortad betaltid till stadens leverantörer och sänkt krav på antal ordningsvakter inom restaurang/nattklubb. Lättnaderna omfattar även uppskov av lokalhyra och möjlighet till hyresnedsättningar. Stockholms stad är genom nämnder och bolagsstyrelser en stor hyresvärd för många företag och verksamheter. Möjligheten för hyresnedsättning har omfattat de branscher som innefattats av det statliga hyresstödet.

I samband med verksamhetsplaneringen 2020 genomfördes en genomgång av hur nämnder och bolagsstyrelser redovisat hur de avsett att bidra till stadens mål om att Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat samt inarbetat förslag till *Näringslivspolitik för Stockholms stad* (dnr KS 2019/273). Genomgången visade generellt att nämnder och bolagsstyrelser på ett tydligare sätt behövde precisera hur de avser att bryta ned åtgärder där de har ett utpekat genomförandeansvar i respektive verksamhetsplan och därefter återkomma i samband tertialrapport 1. Denna uppmaning respektive anmodan kvarstår enligt nedan.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppmanas att i samband med tertialrapport 2 tydligare precisera hur de åtar sig att implementera näringslivspolitikyn samt genomföra åtgärder där nämnden är genomförandeansvarig.

Stockholms Stadshus AB anmodas att uppmana AB Familjebostäder, Stockholmshem AB och Svenska Bostäder AB att i samband med tertialrapport 2 tydligare precisera hur de åtar sig att

implementera näringslivspolicyn samt genomföra åtgärder där bolagsstyrelserna är genomförandeansvariga.

Stadens näringslivspolicy som planeras beslutas av kommunfullmäktige i maj ligger till grund för stadens näringslivsarbete och är ett strategiskt bidrag till att företagsklimatet kan utvecklas och stärkas i Stockholm. En förutsättning för att nå stadens ambitiösa näringslivsmål är bred samverkan, ökad kommunikation och kompetenshöjande insatser.

Kommunstyrelsen har startat ett arbete för att etablera en kommunikationsplattform kring stadens strategiska näringslivsarbete och lansering av näringslivspolicyn. En planering över kompetenshöjande insatser för att öka kännedom om näringslivsfrågor internt har påbörjats. Projektdirektiv för *rätt väg in* har tagits fram och syftet är att under året utreda hur staden kan förbättra service, kontaktvägar och utveckla myndighetsutövningen för att säkerställa tydliga och effektiva kontaktvägar. Styrgruppen för stadens näringslivsarbete fortsätter leda det strategiska näringslivsarbetet med fokus på bland annat att utveckla stadens service, samordning, etableringsservice och myndighetsutövning.

För att Stockholm ska vara den mest attraktiva staden för inhemska och internationella företag att etablera sig i krävs det att näringslivsperspektivet och insikten om företagets betydelse för staden och dess villkor är en naturlig del av stadens arbete. I syfte att skapa en tydlig process och organisation för företag som vill etablera sig eller vara delaktiga i utvecklingen av Stockholm påbörjades ett projekt med servicekedjor under vintern 2019/2020, där flera av stadens nämnder och bolagsstyrelser samverkat under ledning av kommunstyrelsen. Projektets mål var att arbetet ska mynna ut i ett önskat läge med servicekedjor för privata utförare av välfärdstjänster och/eller aktörer som vill bygga samhällsfastigheter samt för generella företagsetableringar. Förslag på servicekedjor har tagits fram och omfattar förslag på organisation, process, kontaktvägar, samverkansforum och system samt hjälpmedel.

Arbetet med att utveckla stadens myndighetsutövning är en central del i arbetet mot att Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat. Stadens kommunala service vid tillstånd och tillsyn till företag mäts löpande i den årliga NKI-undersökningen. Stadens sammanlagda betyg för 2019-års ärende blev NKI 73, vilket är ett högt betyg och samma som riket i helhet. Nedbrytningar av resultatet visar att det finns stora skillnader i kundnöjdhet både inom och mellan myndighetsområden. Målbilden för staden är att

samtliga myndighetsområden ska ha minst NKI 70, vilket motsvarar ett ”högt” betyg i betygsskalan. I syfte att förbättra stadens service och utveckla myndighetsutövningen träffas stadens interna NKI-grupp kontinuerligt med ansvariga för respektive område.

Handlingsplaner för ett förbättrat NKI har tagits fram och följs upp i olika samverkansform. Mycket höga betyg får brandskydd (NKI 90), livsmedelskontroll samt miljö- och hälsoskydd (NKI 82), men företagen är även nöjda med serveringstillstånd (NKI 73) och markupplåtelse (NKI 67). Bygglov är det område där staden får lägst betyg, (NKI 48), framförallt är det effektiviteten som bedöms bidra till det låga resultatet. Arbetet med att öka bygglovs NKI-värde är prioriterat. De främsta insatserna sker inom områdena digitalisering, effektivisering och bemötande, vilket förväntas få en stor effekt på hur stadsbyggnadsnämndens verksamhet uppfattas generellt. Under första tertialet 2020 har arbetet med att vända utvecklingen av nämndens NKI-resultat till en positiv trend intensifierats. De aspekter som bedöms inverka mest på resultatet är den upplevda effektiviteten, tillgängligheten och bemötandet. Nämnden arbetar både med långsiktiga åtgärder för att ändra arbetssätten, och med insatser i närtid för att öka ärendegenomströmningen. Det är av stor vikt att nämnderna kontinuerligt fokuserar på att höja NKI för bygglov.

För att Stockholm ska vara en attraktiv plats att bedriva och starta företag behöver näringslivsperspektivet prioriteras och beaktas tidigt i stadsutvecklingen. Ett arbete pågår om att värna stadens renodlade verksamhetsområden och ge dessa långsiktiga förutsättningar för utveckling. En intern samordningsmodell tagits fram och den framtagna modellen har prövats i ett pilotprojekt i Årsta Partihallar som har drivits gemensamt av exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, fastighetsnämnden, Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd och Stockholm Business Region AB. Ett arbete har påbörjats för hur staden kan arbeta med att skapa förutsättningar för fler arbetsplatser. Exploateringsnämnden har tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och Stockholm Business Region AB tagit fram en strategi som bland annat innebär att staden särskilt ska analysera omfattningen på potentialen för arbetsplatser och hur staden bäst kan värna näringslivets förutsättningar i utformningen av stadsutvecklingsprojekt i närhet av befintliga arbetsplatsområden.

Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Stockholm ska byggas attraktivt, hållbart och tätt, med en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, natur, kultur och skolor i alla delar av staden. Till år 2025 ska 70 000 klimatsmarta bostäder byggas, med ett brett utbud av boendeformer och fler ekonomiskt överkomliga bostäder. Balans mellan hyresrätter och bostads-/äganderätter ska eftersträvas i alla delar av staden.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2020. Bedömningen grundas på att 24 av 27 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för en av kommunfullmäktiges tio indikatorer bedöms uppnås helt, två bedöms uppnås delvis och sju bedöms ej uppnås. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås delvis.

En av kommunfullmäktiges indikatorer prognostiseras uppfyllas helt, *Antal förmedlade bostad först och försöks- och träningslägenheter via Bostadsförmedlingen*. De två indikatorer som prognostiseras uppfyllas delvis är *Antal markanvisade bostäder* och *Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner*. Övriga indikatorer prognostiseras inte uppfyllas.

Även om behovet av nya bostäder i grund och botten är stort är bostadsbyggandet också mycket konjunkturkänsligt. I ett längre perspektiv och vid en mer utdragen lågkonjunktur kan effekten resultera i fallande priser, minskad produktion eller en kombination av dem båda.

Konjunktoren och marknadsförutsättningarna innebär även år 2020 en utmaning för uppfyllelsen av stadens bostadsmål. Framdriften av exploateringsprojekten och detaljplanearbetet påverkas av avtalsrelationer och omförhandlingar. En fortsatt relativt stor belastning på befintliga resurser i branschen i kombination med vad som tycks vara ett minskat tryck från byggaktörerna att snabbt driva projekt framåt, bidrar till en lägre måluppfyllelse. Förändrade planeringskrav avseende översvämning, dagvatten, geoteknik, markföroreningar och risk är andra faktorer som förlänger processerna. Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden arbetar i enlighet med en handlingsplan med åtgärder på kort och lång sikt, som följs upp och utvecklas kontinuerligt. Stadens övriga planering av en funktionsblandad stad, skolor, arbetsplatser, idrott, kultur med mera, löper i huvudsak enligt plan.

Ett viktigt steg i att säkerställa bostadsförsörjningen framöver är arbetet med *Riktlinjer för bostadsförsörjningen 2021-2024* som tas fram av kommunstyrelsen och övriga berörda nämnder.

Arbetet med de stadsövergripande boendeplanerna för äldre respektive personer med funktionsnedsättning löper enligt plan. Regionerna har lämnat underlag om behoven av bostäder och de samlade planerna redovisas till äldrenämnden respektive socialnämnden.

Stadsbyggnadsnämnden implementerar under året en arbetsmodell för tematisk strategisk planering, parallellt med utveckling av en strategisk kartdatabas. Arbete har påbörjats inom flera teman i samverkan med berörda nämnder, däribland kulturliv, idrott och handel.

Ett steg i att underlätta för fler aktörer att bidra till att tillgodose stadens behov av samhällsfastigheter är ett projekt kring servicekedjor som genomförts under våren. Projektet lämnar förslag på organisation och processer som säkerställer tydliga kontaktvägar för de externa aktörer, inom samhällsfastigheter eller övriga näringslivet, som vill etablera sig i staden.

För att säkerställa att arbetsplatspotentialen i alla delar av staden tas tillvara har exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Stockholm Business Region AB har tagit fram en strategi för hur staden kan arbeta med att skapa förutsättningar för fler arbetsplatser. För att kunna göra bättre bedömningar inför beslut om markanvändning bygger staden för närvarande upp kunskap om marknadens förutsättningar och omfattning av handel och arbetsplatser i olika delar av staden.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsm ål	Utfall T1			Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M		
Antal markanvisade bostäder	10 000	780	-	-	Delvis	delårsutfall
Antal markanvisade hyresrätter	5 000	160	-	-	Ej	delårsutfall

Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner	10 000	446	-	-	Delvis	delårsutfall
Antal påbörjade bostäder	10 000	1 018	-	-	Ej	delårsutfall
Antal påbörjade hyresrätter	5 000	564	-	-	Ej	delårsutfall
Antal markanvisade bostäder i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling	4000	365	-	-	Ej	delårsutfall
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling	4 500	20	-	-	Ej	delårsutfall
Antal tillkomna permanenta genomgångsbostäder i SHIS regi	150	0	-	-	Ej	delårsutfall
Antal markanvisade genomgångsbostäder för prioriterade grupper	250	0	-	-	Ej	delårsutfall
Antal förmedlade bostad först och försöks- och träningslägenheter via Bostadsförmedlingen (IoF)	500	165	-	-	Helt	delårsutfall

Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Stadens transporter ska ha mindre miljöpåverkan samtidigt som staden växer. Framkomligheten ska öka genom utbyggnad av gång- och cykelbanor och förbättringsåtgärder för kollektiv- och nyttotrafiken samt smartare trafikplanering. Utsläppen från trafiken ska minska genom teknikutveckling, utbyggd kollektivtrafik och minskad biltrafik. Trafiksäkerheten ska höjas.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2020. Bedömningen grundas på att 27 av 28 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för tre av kommunfullmäktiges fem indikatorer bedöms uppnås helt och för två bedöms uppnås delvis. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt.

Stadsledningskontoret konstaterar att de aggregerade prognoserna för indikatorn *Andel lediga avgiftsbelagda parkeringsplatser i innerstaden dagtid* och indikatorn *Antal publika laddplatser* inte når upp till kommunfullmäktiges årsmål. Anledningen till att andelen lediga parkeringsplatser inte är tillräckligt många beror på att i delar av staden har flera parkeringsplatser försvunnit, permanent eller tillfälligt, för att användas i andra syften. Utbyggnaden av de publika laddplatserna sker inte i förväntad hastighet på gatumark, trots att staden har en utarbetad affärsmodell att erbjuda. Trafiknämnden arbetar med att vidareutveckla såväl affärsmodellen som tekniken. På grund av att Trafikverket inte planerar att göra några trafikmätningar i Stockholm kan inte trafiknämnden genomföra den av kommunfullmäktige beslutade aktiviteten *Genomföra passagemätning av farligt gods*.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder och bolagsstyrelser fortsatt planerar att genomföra ett stort antal aktiviteter som bidrar till att uppnå verksamhetsområdesmålet. Bland dessa kan nämnas att trafiknämnden förbättrar cykelinfrastrukturen och bussarnas framkomlighet. Nämnden deltar även i flera innovativa utvecklingsprojekt inom urban mobilitet, till exempel rörande nattleveranser med elfordon och geofencing för hastighetsefterlevnad av tjänstebilar. Andra måluppfyllande åtgärder är att en handlingsplan för minskade utsläpp från vägtrafiken ska tas fram under ledning av kommunstyrelsen och att servicenämnden ställer krav på miljöanpassning i alla större upphandlingar som innefattar transporter. Kravställningarna

utvecklas succesivt i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och kommunstyrelsen.

Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden medverkar tillsammans med kommunstyrelsen i planeringen av utbyggd kollektivtrafik, såsom nya tunnelbanor, utbyggnad av Tvärbanan till Kista med mera.

Ett flertal initiativ i syfte att främja hållbara transporter pågår och planeras inom stadsdelsnämnderna. Bland annat planerar Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd att uppföra ett cykelgarage i anslutning till förvaltningshuset för uppmuntra fler till att cykla till och från arbetet.

Under året planeras den nya godshamnen i Norvik att tas i drift, vilket kommer att göra det möjligt att öka andelen godstransporter från lastbil till sjöfart och därmed reducera koldioxidutsläppen. Med anslutning av spår till Nynäsbanan kommer möjligheterna öka för att överföra transport från väg till järnväg.

Det är ännu för tidigt att peka på vilka konsekvenser covid-19-pandemin kommer att innebära för måluppfyllandet. På kort sikt syns vissa trafikminskningar, som ger en positiv effekt på framkomligheten. På längre sikt kan det finnas stora möjligheter att minska behovet av resor ytterligare genom den stora digitala tillgängligheten som finns i Stockholm, vars potential nu har tydliggjorts.

Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Stockholm ska fortsätta utvecklingen mot en levande, inkluderande, öppen och modern kultur- och idrottsstad och en ledande, klimatsmart och attraktiv evenemangsstad. Stadens ska präglas av ett rikt utbud av kultur och idrott. Det fristående kultur- och föreningslivet ska ha gynnsamma och förutsägbara villkor. Idrott och rörelse i närmiljön ska vara tillgänglig för alla oavsett funktionsförmåga eller var man bor.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2020. Bedömningen grundas på att 22 av 28 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för sex av kommunfullmäktiges sju indikatorer bedöms uppnås helt och en bedöms ej uppnås. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till

årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt.

Indikatorn *Antal gästnätter* prognostiseras inte uppnås. Trots att de totala gästnätterna för årets två inledande månader ökar med 2,7 procent väntas kraftiga minskningar framöver som en effekt av covid-19. Hotellens beläggning är i nuläget runt 5-7 procent istället för runt 75 procent.

Nämnderna prognostiserar även avvikelser i några av de aktiviteter som beslutats i kommunfullmäktiges budget. Dels handlar det om uppdraget att få nyanlända under 20 år att upptäcka och delta i föreningslivet och friluftsupplevelser där det i nuläget inte anses rimligt att genomföra de utåtriktade eller uppsökande insatser som krävs i uppdraget. Aktiviteten om testbädden för realtidsåterkoppling via 5G-teknik inom ramen för idrottsnämndens verksamhet har bytt inriktning med större fokus på rehabilitering och omsorg än på idrott. För aktiviteten om att se över prioriteringarna i den långsiktiga investeringsplanen och stadens nyckeltal för antalet idrottsanläggningar har tidplanen delvis justerats till följd av pandemin. Aktiviteten om att kulturnämnden ska påbörja uppstartsarbetet för ett ”repotell” genom en partnerskapsmodell i form av IOP, där replokaler kan bokas per timme har inte ansetts genomförbar under året och satsningen om 0,5 mnkr kommer användas som stöd för andra aktörer till följd av rådande pandemi.

Den pågående pandemin påverkar måluppfyllelsen i hög grad då stora delar av stadens utbud av idrotts-, kultur- och fritidsaktiviteter behövt reduceras, anpassas eller stängas. Stora delar av det planerade arbetet har inte kunnat genomföras enligt plan och inte heller lika många stockholmare har kunnat ta del av stadens utbud. Bland annat håller Stadsmuseet och Medeltidsmuseet stängt till och med den 11 augusti och evenemang så som Kulturfestivalen och We Are Sthlm har ställs in. Besöksantalet till Liljevalchs konsthall har med undantag för inledningen av året haft en kraftig nedgång. I stadens sim- och idrottshallar har verksamhet för riskgrupper ställts in och deltagandet i simskolan har minskat då cirka 25 procent har avbokat sin simskola, vilket motsvarar cirka 1 000 deltagare.

Trots utmaningar har nämnder och bolagsstyrelser tack vare innovationskraft och digitalt språng erbjudit ett anpassat utbud av idrotts-, kultur- och fritidsaktiviteter. Bland annat har Kulturskolan bedrivits digitalt och stadens bibliotek har erbjudit en utökad service till äldre och riskgrupper i form av hemleveranser,

interaktiva sändningar och digitala inspelningar. Inom Kulturhuset Stadsteatern AB har digitala visningar utvecklats och varje fredag sänder Soppteatern en live-sändning via sin Facebook-kanal. Kulturnatt Stockholm blev historiskt unik när den under två dagar i april genomfördes digitalt och nådde omkring 90 000 personer.

Flera av sim- och idrottshallarnas gruppträningspass, så som spinning, har flyttat utomhus och introduktion av utegymmen har startat tidigare. På fritidsgården Tech Tensta har unga med hjälp av 3D-skrivare skapat bågar för skyddsvisir till vårdpersonal. De har även i samarbete med Kista Sports Club och Helthy woman producerat en inspirationsfilm i syfte att få fler barnfamiljer på Järvafältet för att leka och njuta av naturen. Efter beslut om att stänga all öppen seniorverksamhet finns exempel i stadsdelsnämnderna där medarbetare till exempel möter upp seniorer som vill ha sällskap för enskilda promenader.

Stadsledningskontoret konstaterar att det under pågående pandemi är extra viktigt att staden arbetar för att bidra till en god folkhälsa och ser positivt på det innovativa arbete som genomförs. Stadsledningskontoret uppmuntrar samtliga nämnder och bolagsstyrelser att fortsätta erbjuda alternativa idrotts-, kultur- och fritidsaktiviteter så länge restriktioner pågår och uppmuntrar till ökad samverkan och spridning av goda exempel.

De digitala besöken inom Stockholms stadsbibliotek ökade med 8,5 procent under de första tre månaderna 2020 jämfört med 2019. När det gäller de fysiska besöken och utlåning av böcker har Stockholms stadsbibliotek haft en nedgång från samma period ifjol, vilket främst beror på att ett stort antal bibliotek hållit stängt på grund av pågående pandemi. Utlån av e-medier har under årets tre första månader ökat med ca 10,8 procent jämfört med motsvarande period förra året.

Även föreningslivet påverkas hårt av pandemin och framförallt av rådande restriktioner. Staden arbetar för att minska effekterna av pandemin inom föreningslivet. Bland annat beslutade kulturnämnden den 21 april om en omfördelning från kulturstödet till ett temporärt stödpaket om 20 mnkr som ska stötta det fria kulturlivet vid intäktsbortfall.

Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö
Stockholms stad ska gå före i klimatarbetet och vara ledare i den globala omställningen som världen står inför. Staden har tagit fram en klimatbudget som visar hur stora utsläpp Stockholm kan medges

för att uppfylla sin del av Parisavtalet och framförallt vår planet tål. Kol för uppvärmning ska vara helt utfasat till senast år 2022 och eldning med fossil olja ska ha upphört till senast 2025. Utsläppen från vägtrafiken måste minska. Staden ska även motverka klimatförändringarna genom koldioxidinlagring samt biokolsanläggningar. Målet är att Stockholm är en fossilfri och klimatpositiv stad senast år 2040.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2020. Bedömningen grundas på att 28 av 30 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för 16 av kommunfullmäktiges 21 indikatorer bedöms uppnås helt, 3 bedöms uppnås delvis och 2 bedöms ej uppnås. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder genomför ett stort antal aktiviteter för att uppnå målet. Bland dessa kan nämnas kommunstyrelsen som arbetar med samordning, styrning och uppföljning för att främja verksamheternas miljö- och klimatarbete. Nytt miljöprogram 2020-2023 och ny klimathandlingsplan 2020-2023 planeras beslutas av kommunfullmäktige i maj och beting för utsläppsminskningar har fördelats ut till nämnder och bolagsstyrelser. Ett arbete med en handlingsplan för vägtrafikens minskade koldioxidutsläpp har också påbörjats som syftar till att nå det nationella målet om 70 procent minskade utsläpp från vägtransporter till 2030.

Trafiknämndens pågående arbete med att minska PM10 har gett resultat, främst genom utvecklandet av nya dammbindande tekniker och genom dubbdäcksförbud på tre av stadens gator. För att förbättra luftkvaliteten har trafiknämnden infört miljözon klass II på Hornsgatan från den 15 januari och arbetar nu med att följa införandets effekter. Stockholms dagvattenstrategi, liksom miljöprogrammet, understryker behovet av klimatanpassad planering och staden har tagit fram förslag till principer för skyfallshantering. Utifrån dessa styrdokument påbörjade trafiknämnden under 2019 att i samarbete med andra berörda förvaltningar och bolagsstyrelser etablera en strategisk funktion för skyfallshantering. Etableringen av funktionen fortsätter och det har bland annat upprättats ett stadsövergripande nätverk för att höja kunskapen om skyfall i staden och för att förankra frågan brett. Trafiknämnden utarbetar tillsammans med berörda nämnder, en

handlingsplan för klimatanpassning, främst inriktad på skyfall och värmeböljor.

Även exploateringsnämnden arbetar med att stärka kompetensen kring dagvatten och skyfallshantering och verkar för att det vidtas åtgärder i planprocessen för översvämningssrisker och att stadens skyfallsmodell beaktas i stadsplaneringen. Exploateringsnämnden kommer även att vara involverad i flera utvecklingsprojekt under 2020-2023 i syfte att öka resurseffektivitet i samband med byggprocessen. Nämnden deltar bland annat i stadens arbete med handlingsplan för minskat byggavfall, projekt för att minska, återvinna och återanvända byggavfall och att genomföra handlingsplan för masshantering

Fastighetsnämnden bedriver ett kontinuerligt arbete som sker med att optimera system för värme, kyla och ventilation i syfte att minska energianvändningen. Nämnden har startat ett arbete med att uppgradera befintliga övervakningssystem med olika typer av sensorer, exempelvis för belysning, luftkvalitet och temperatur. Under perioden har nämnden även påbörjat implementering av en ny riktlinje för avfallshantering i byggprojekt. Riktlinjen har tagits fram i samarbete med de byggande bolagen i staden.

Idrottsnämnden arbetar med införandet av byggvarubedömningen (BVB) för att främja produktutveckling mot en giftfri miljö. För att säkerställa att samtliga arbeten, som genomförs under året vid idrottsanläggningar, främjar hållbarhetsbedömda varor och god miljö har nämnden infört en bestämmelse om BVB i ramavtalen. I samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB kommer idrottsnämnden även att implementera återvinning av matavfall vid 13 idrottsanläggningar där det förekommer matrester. I samråd med fastighetsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden har idrottsnämnden reviderat underlaget för upphandling av nya konstgräsplaner. I det nya underlaget har nya miljökrav implementerats med målsättningen att begränsa konstgräsplanernas miljöpåverkan. Med de nya kraven räknar idrottsnämnden med att minska plastanvändningen med 40 procent jämfört med de befintliga planerna samt att minska eventuell spridning av mikroplaster.

I avstämningsärendet fick servicenämnden i uppdrag att under året arbeta för att möjliggöra uppföljning per nämnd. Servicenämnden har nu möjliggjort uppföljning av indikatorn *Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel* via upphandling av systemstöd som finns tillgängligt för avrop från april 2020 för varje enskild nämnd. Via

detta systemstöd kan varje nämnd, förutom att följa upp CO2 per kg livsmedel, också följa upp ekologiska livsmedel i sina olika verksamheter. Det går också att använda systemstödet för att söka förvaltningens mjölkstöd.

Stadsdelsnämnderna bidrar genom att kontinuerligt arbeta med klimat- och miljöåtgärder i verksamheterna i syfte att bidra till en hållbar utveckling samt till att uppfylla målen i Agenda 2030. Detta görs bland annat genom att arbeta med resurseffektiv avfallshantering, minska energiförbrukningen, stärka den biologiska mångfalden och öka de ekologiska värdena. Förskolorna arbetar i olika projekt som syftar till att barn upptäcker sambandet mellan sig själva och naturen. Många förskolor fokuserar även på odling och det har också ökat nu med anledning av pandemin då utevistelsen har ökat.

Bostadsbolagen arbetar med att öka användningen av biokol i växtbäddar vid underhåll, ombyggnation samt nybyggnation av utemiljöer, och har infört det som krav i förfrågningsunderlag inför upphandling. Bolagens arbete med energieffektivisering utvecklas och intensifieras bland annat genom att installera digitala sensorer för att styra energiförbrukningen.

SISAB har arbetat med att byta ut hela bilparken mot eldrivna fordon, vilket gav SISAB utmärkelsen månadens klimatsmarta exempel inom staden i mars 2020. SISAB äger 600 förskolor, grundskolor och gymnasier som ligger utspridda i hela staden och kräver ständig utveckling och förvaltning. SISAB har en fordonsflotta på 45 bilar och genom elektrifiering av fordonsflottan bidrar bolaget till att nå målet en fossilfri organisation 2030 och en fossilfri stad 2040.

Stockholm Vatten och Avfall AB har genomfört en första beräkning av koldioxidavtryck enligt Greenhouse Gas Protocol Standards (GHG-protocol) och under 2020 kommer en plan tas fram för att fasa ut fossila bränslen och uppnå en klimatneutral verksamhet. Utredning av placering av fler solcellsanläggningar pågår och under 2020 planeras installation av minst en ny anläggning. Under året planeras även uppstarten av en biokolanläggning placerad vid Bromma reningsverk.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Stockholm ska vara en ekonomiskt hållbar storstad för framtiden. Staden ska ha en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

och skattemedlen ska användas effektivt till största nytta för stockholmarna. Staden behöver kontinuerligt arbeta för att utvecklas som attraktiv arbetsgivare. Staden ska ha ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivar- och utvecklingsfrågor samt utarbeta och genomföra insatser för att säkra chefs- och kompetensförsörjningen. Användningen av digitalisering och ny teknik skapar förutsättningar för innovation och ökad tillväxt i Stockholm, men också möjligheter till ökad processeffektivitet och innovationskraft. Digitala arbetssätt ska vara ett sätt att öka effektiviteten inom verksamheterna och på det sättet bidra till att klara kompetensförsörjningen och välfärdens kvalitet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för inriktningsmålet kommer att uppnås helt för 2020. Bedömningen baseras på att årsmålet för båda av kommunfullmäktiges två underliggande verksamhetsmål prognostiseras uppnås helt. Måluppfyllelsen förutsätter god budgethållning och att nämnderna genomför nödvändiga strukturella förändringar.

Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Stockholm ska vara en ekonomiskt hållbar storstad för framtiden. Staden ska ha en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser, och skattemedlen ska användas effektivt till största nytta för stockholmarna. God ekonomisk hushållning är en förutsättning för att staden i framtiden ska klara av att möta de krav som morgondagens stockholmarna ställer på en effektiv användning av skattebetalarnas pengar.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2020. Bedömningen grundas på att 27 av 32 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för samtliga av kommunfullmäktiges tio indikatorer bedöms uppnås helt. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås delvis. Då staden på total nivå prognostiseras att ha en budget i balans gör stadsledningskontoret bedömningen att målet uppfylls helt.

Krisen till följd av covid-19 har en stor påverkan på stadens verksamheter och ekonomi. De ekonomiska effekterna för staden beräknas bli stora både till följd av ökade kostnader och stora intäktsbortfall. Prognoserna för skatteunderlaget visar på en kraftig nedrevidering. Beroende på hur länge pandemin pågår kan komma att påverka både intäkt- och kostnadssidan hos nämnder som i

dagsläget inte prognostiserat med någon påverkan. Även bland de nämnder där pandemin redan fått ekonomisk effekt råder stor osäkerhet kring hur stor denna påverkan kommer att bli, både på kort och lång sikt.

Det fortlöpande arbetet med att säkra en budget i balans och långsiktigt hållbar ekonomi pågår emellertid och flertalet nämnder beskriver hur de effektiviserar resursanvändandet av både lokaler och personal, arbetar med förenkla och standardisera processer samt samverkar med både interna och externa aktörer för att hitta nya sätt att arbeta på.

Vissa nämnder och verksamhetsområden har utmaningar i att hålla en budget i balans och prognostiserar underskott. Till största delen beror dessa underskott på förlorade intäkter på grund av covid-19. Det är framförallt idrottsnämnden och kulturnämnden där stängda publika verksamheter, inställda evenemang och minskade försäljningsintäkter påverkar budgetföljsamheten. Detta är något som de arbetar aktivt med att följa upp och ta fram handlingsplaner kring.

Stadens höga investeringsvolym medför att det är av yttersta vikt att stadens nämnder och bolagsstyrelser arbetar med styrning och uppföljning av investeringsprojekten. Att hålla en budget är ett självklart krav men det kräver även att nämnder och bolag ständigt prövar utgifterna inom projekten för att, om möjligt, med minskade utgifter kunna bidra till stadens behov av minskade investeringsvolymmer.

Ett antal investeringsprojekt inom staden redovisar prognostiserade avvikelser som överskrider kommunfullmäktiges beslutade budget med mer än 10 procent. Fastighetsnämnden, trafiknämnden och exploateringsnämnden uppmanas därför att vidta åtgärder för att sänka kostnaderna i projekten och om nödvändigt, i samråd med kommunstyrelsen, återkomma till kommunfullmäktige för reviderat genomförandebeslut. Exploateringsnämnden uppmanas dessutom att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa en högre lönsamhet och en investeringsbudget i balans.

Stockholm använder skattemedlen effektivt till störst nytta för stockholmarna

Stadens förvaltning ska vara effektiv och organisationen ska anpassas för att kostnadseffektivt och med hög kvalitet leverera vad stockholmarna har rätt att förvänta sig. Staden ska vara ett föredöme som offentlig arbetsgivare och ha ett gemensamt förhållningssätt i

arbetsgivar- och utvecklingsfrågor samt utarbeta och genomföra insatser för att säkra chefs- och kompetensförsörjningen. Ett målmedvetet arbete för att ta tillvara digitaliseringens möjligheter, kontinuerlig kompetensutveckling av välfärdens medarbetare och effektivare lokalanvändning ska säkerställa att skattebetalarnas pengar används på bästa sätt. Stadens upphandlings- och inköpsverksamhet ska främja valfrihet, kostnadseffektivitet, miljö, klimat och social hållbarhet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2020. Bedömningen grundas på att 19 av 32 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för två av kommunfullmäktiges tre indikatorer bedöms uppnås helt och en bedöms uppnås delvis. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt.

Den pågående pandemin har under perioden krävt att stora delar av stadens verksamheter har behövt prioritera kärnverksamheten för att lösa de utmaningar pandemin har medfört. Under perioden har nämnder och bolagsstyrelser genom att ställa om verksamheten och tillvarata digitaliseringens möjligheter kunnat fortsätta leverera service med hög kvalitet. Fokus har varit på att upprätthålla stadens kritiska verksamheter vilket har medfört att vissa planerade aktiviteter och projekt har skjutits fram eller omprioriterats. Sjukfrånvaron både för stadens medarbetare och för barn/elever har ökat under perioden vilket har krävt anpassningar av stadens verksamheter. Bland annat har ett intensivt arbete bedrivits för att stärka bemanningen inom äldreomsorgen. Nämnder och bolagsstyrelser har genom samverkan och innovativa idéer hittat lösningar på helt nya utmaningar.

Kompetensförsörjning och arbetsmiljö

Under årets början syntes en nedgång i den korta sjukfrånvaron, dag 1-14, hos flera nämnder. I och med pandemin är det dock den korta sjukfrånvaron som ökat mest, framförallt inom vård- och omsorg av äldre och i förskolan. Elva av fjorton stadsdelsnämnder och åtta av sexton facknämnder prognostiserar att de inte kommer att nå sitt mål för den totala sjukfrånvaron. Det är inte sannolikt att någon av nämnderna når sitt sjukfrånvaromål i år på grund av pandemin. I mars månad uppgick stadens totala sjukfrånvaro till 12,3 procent jämfört med 6,5 procent i mars 2019. Beräkningar visar att det rullande tolv månadersgenomsnittet för stadens totala sjukfrånvaro

kan komma att uppgå till mellan 7,5 procent och 8,1 procent i december, vilket kan jämföras med 6,0 procent i december 2019.

Inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning har ett stort fokus legat på att säkerställa bemanningen för en trygg och säker verksamhet. I några förvaltningar har omfördelning av personalresurser gjorts på frivillig basis från bland annat förskolan till äldreomsorgen. I mitten av mars inrättade staden ett centralt bemanningsstöd för att stödja stadsdelsnämnderna i bemanning inom främst äldreomsorgen. 1 600 intresseanmälningar för att arbeta i staden har kommit in. Av dessa har ungefär 200 förmedlats vidare direkt till stadsdelsnämnderna då de är utbildade undersköterskor eller vårdbiträden. Ytterligare 290 har genomgått en kortare utbildning för att därefter kunna arbeta i verksamheten.

Pandemin har inneburit en ökad belastning på chefer och medarbetare och ställt krav på nya arbetssätt. Nämnderna beskriver att de har tätare ledningsmöten och ett ökat informationsflöde med fler nyhetsbrev till verksamheterna. Samverkan inom nämnderna mellan avdelningar och med de fackliga organisationerna har intensifierats under perioden. Skärholmens stadsdelsnämnd erbjuder olika stödsatser, bland annat stödsamtal till medarbetare och chefer då pandemin kan innebära ökad oro och psykisk påfrestning.

Digitalisering

Genom att tillvarata digitaliseringens möjligheter har stadens verksamheter ställt om till en mer digital arbetsmiljö för de grupper av anställda som kan arbeta hemifrån. Digitala möten och utbildningar har i hög grad ersatt fysiska träffar, både med och mellan medarbetare och med stadens olika målgrupper.

Kungsholmens stadsdelsnämnd beskriver att biståndshandläggare genomför vårdplanering och hembesök digitalt eller via telefon. Östermalms stadsdelsnämnd beskriver att ungdomsmottagningen har påbörjat ett arbete med att digitalisera klassbesök. Kulturskolan har helt gått över till att utföra den avgiftsbelagda verksamheten i digital form.

Flera nämnder beskriver att arbetet med Robot Process Automatisering (RPA) har fortsatt. Stadsarkivet har genomfört sin första RPA och därigenom skapat en tjänst som utlämnar skolbetyg ur e-arkiv Stockholm. De har även påbörjat ett arbete för att ta fram en strategi för automatisering. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har under våren färdigställt en strategisk färdplan för digitalisering, automatisering och AI som syftar till att öka nyttjandet av

digitaliseringens möjligheter samtidigt som innovativa och kostnadseffektiva lösningar främjas.

Inköp

Som en följd av den pågående pandemin har stadens inköpsorganisation har under perioden till stora delar fokuserat på hantering av olika behov av varor och tjänster inom framförallt välfärdssektorn. En stor mängd leverantörskontakter, avtalsförhandlingar och brådskande direktupphandlingar har genomförts. Detta har inneburit att vissa strategiska inköpsfrågor tillfälligt har behövt stå tillbaka.

Inom området bygg och anläggning assisterar miljö- och hälsoskyddsnämnden stadsdelsnämnderna med upphandling och uppföljning. Det gäller bland annat kravtexter i upphandlingsdokument och ska leda till att staden köper material och utrustning som uppfyller stadens kemikaliekrav. Trafiknämnden arbetar för att utveckla miljökraven vid upphandlingar i linje med nationella miljö- och klimatmål som en del av arbetet för minskad klimatbelastning av entreprenader till år 2030. Nämnden kommer även att pröva olika upphandlingsförfaranden för att klara kontorets anskaffningsbehov. Under året planeras till exempel försök inom några avtalsområden med så kallade dynamiska inköpssystem (DIS), som är en variant på ramavtal och som kan vara ett sätt att ta tillvara den potential som finns för att få anbud från små företag.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s års- mål	Utfall T1			Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M		
Aktivt medskapande-index	82	79	79	79	Delvis	

Ekonomi

Resultatprognos och uppföljning av resultatbudget

I kommunfullmäktiges budget 2020 har förutsatts att inga nämnder begär tilläggsanslag för den löpande verksamheten under året. Helårsprognosen för 2020 års resultat jämfört med budget visar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar ett överskott på 47 mnkr.

Resultatprognos

Prognostiserad avvikelse redovisas före resultatdispositioner.

Avvikelser Budget - prognos helårsutfall Mnkr	T1 2020		
	Budget efter SLKs justeringar	Prognos	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	14 815	14 786	-32
Verksamhetens kostnader (-) *	-59 596	-59 690	-92
Anslag pensioner/arbetsgivaravgifter	-1 646	-1 577	69
Avskrivningar (-)	-1 706	-1 701	5
Verksamhetens nettokostnader	-48 133	-48 182	-49
Skatteintäkter och begravningsavgifter	51 031	49 265	-1 766
Utjämning och fastighetsavgift	-4 238	-2 432	1 806
Verksamhetens resultat	-1 340	-1 208	133
Finansiellt resultat inklusive utdelningar	1 352	1 262	-90
Jämförelsestörande poster **	0	146	146
Disposition/avsättning begravningsfond	-11	-11	0
Resultat efter finansiella poster	0,1	47	47
Förändring av redovisat eget kapital	0,1	47	47

*varav cirka 450 mnkr avser ej budgeterade it-utvecklingsprojekt.

**avser i huvudsak reavinster vid markförsäljning

Prognosen för helåret är ett resultat på 47 mnkr att jämföra med 668 mnkr för tertialrapport 1 2019.

Resultatprognosen redovisar störst avvikelser jämfört med kommunfullmäktiges budget för 2020 för *Skatteintäkter och begravningsavgifter* och *Utjämning och fastighetsavgift*. Sveriges kommuner och regioner (SKR) bedömer att skatteunderlagsutvecklingen kommer att minska kraftigt under 2020 och uppgå till endast 0,9 procent. Vilket den lägsta ökningstakt sedan skattereformen 1990/91. Orsaken är framförallt den kraftiga minskningen av arbetade timmar i kombination med låga lönehöjningar, vilket innebär att lönesumman beräknas minska. Som en följd av detta beräknas årets skatteintäkter enligt den senaste skatteunderlagsprognosen från SKR att uppgå till

49 265 mnkr vilket är cirka 1,7 mdkr lägre än budgeterat vilket är en direkt effekt av den pågående pandemin. För att motverka de minskade skatteintäkterna har regeringen och samarbetspartierna utlovat ökade generella statsbidrag (dessa redovisas i raden *Utjämning och fastighetsavgift*).

De jämförelsestörande posterna, vilka i huvudsak består av reavinster vid markförsäljning, uppgår till 146,3 mnkr. För samma period föregående år uppgick de jämförelsestörande posterna till 689 mnkr.

Uppföljning av nämndernas budget

Mnkr	KS Budget efter SLK:s justeringar	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigerings	Avvikelse före resultat-dispositioner	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigerings	Avvikelse efter resultat-dispositioner
Kommunstyrelsen	-1 419	-1 426	0	-1 426	-7
Revisorskollegiet	-30	-30	0	-30	0
Servicenämnden	-1	-3	-2	-1	-1
Valnämnden	-5	-5	0	-5	0
Stadsdelsnämnderna	-21 801	-21 821	-18	-21 806	-2
Arbetsmarknadsnämnden	-805	-805	0	-805	0
Exploateringsnämnden	1 344	1 344	0	1 344	0
Fastighetsnämnden	253	219	-34	219	-34
Idrottsnämnden	-731	-761	-30	-761	-30
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	-928	-945	-17	-945	-17
Kulturnämnden: stadsarkivet	-74	-74	0	-74	0
Kyrkogårdsnämnden	-180	-179	1	-179	1
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-126	-129	-3	-129	-3
Socialnämnden	-1 243	-1 241	20	-1 241	20
Stadsbyggnadsnämnden	-154	-154	0	-154	0
Trafiknämnden	-523	-523	0	-523	0
Utbildningsnämnden	-19 675	-19 992	-35	-19 957	0
Äldrenämnden	-196	-196	0	-196	0
Överförmyndarnämnden	-64	-71	0	-71	0
Summa nämnder	-46 355,6	-46 790,1	-118	-46 738,3	-73

Nämnderna prognostiserar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigerings ett underskott på 118 mnkr. Efter överföring av resultatenheternas resultat prognostiseras ett underskott på 73 mnkr.

Beräknad överföring av resultatenheternas resultat till 2021

Nämndernas överförda överskott från 2019 till 2020 uppgick till 675 mnkr. I tertialrapport 1 har nämnderna beräknat överföra ett nettoöverskott på 623 mnkr till 2021, varav stadsdelsnämnderna 16 mnkr. Nämndernas totala uttag från resultatfonderna uppgår i tertialrapport 1 till 52 mnkr.

Mnkr	KS budget efter SLKs justeringar	Bokfört för perioden	Prognos på årsutfall efter SLKs korrigerig	Avvikelse före resultat- dispositioner	Avvikelse efter resultat- <i>dispositioner</i>	Prognos avvikelse <i>Investerings- plan</i>
Rinkeby-Kista	-1 616	-509	-1 616	0	0	0
Spånga-Tensta	-1 166	-387	-1 153	1	0	4
Hässelby-Vällingby	-1 980	-604	-1 968	-4	0	0
Bromma	-1 594	-467	-1 608	-17	-2	0
Kungsholmen	-1 211	-400	-1 212	0	0	0
Norrmalm	-1 200	-375	-1 213	2	0	0
Östermalm	-1 473	-468	-1 487	2	0	0
Södermalm	-2 443	-777	-2 426	0	0	0
Enskede-Årsta-Vantör	-2 366	-789	-2 389	-4	0	0
Skarpnäck	-1 146	-367	-1 137	0	0	0
Farsta	-1 676	-558	-1 676	0	0	0
Älvsjö	-666	-245	-674	3	0	0
Hägersten-Liljeholmen	-2 019	-664	-2 019	0	0	0
Skärholmen	-1 243	-411	-1 244	0	0	0
Summa stadsdelsnämnder	-21 801	-7 020	-21 821	-18	-2	4

Stadsdelsnämndernas verksamheter

Mnkr	KS budget efter SLKs justeringar	Bokfört för perioden	Prognos på årsutfall efter SLKs korrigerig	Avvikelse före resultat- dispositioner	Avvikelse efter resultat- dispositioner
Nämnd- och förvaltningsadministration	-713	-230	-682	31	31
Individ- och familjeomsorg <i>varav socialpsykiatri</i>	-2 354	-802	-2 409	-56	-54
Stadsmiljöverksamhet	-506	-179	-515	-8	-6
Avskrivningar	-235	-61	-234	1	1
Internräntor	-148	-44	-148	0	0
Internräntor	-11	-2	-11	0	0
Förskoleverksamhet	-4 996	-1 567	-4 921	21	24
Äldreomsorg	-7 601	-2 490	-7 579	22	36
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-4 021	-1 349	-4 135	-58	-61
Barn, kultur och fritid	-370	-103	-368	2	2
Arbetsmarknadsåtgärder	-187	-1	-143	44	44
Ekonomiskt bistånd <i>varav handläggning</i>	-1 132	-367	-1 187	-56	-56
Övrig verksamhet	-269	-107	-270	-2	-2
Övrig verksamhet	-33	-4	-2	31	31
Summa verksamheter	-21 801	-7 022	-21 821	-18	-2

Nedan kommenteras ekonomiska prognoser per verksamhetsområde. Vidare kommenteras de nämnder som prognostiserar större avvikelser än +/- 1 procent mot nämndens budget eller där det finns andra skäl för kommentarer. Nämnder

som prognostiserar underskott uppmanas att vidta åtgärder för en ekonomi i balans bokslut 2020.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Prognosen visar ett underskott på 54 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 3,2 procent av nettobudgeten. En stadsdelsnämnd prognostiserar överskott och elva stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, två stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Största underskott prognostiserar Södermalms stadsdelsnämnd med 15 mnkr, Farsta stadsdelsnämnd med 10 mnkr samt Bromma stadsdelsnämnd med 8 mnkr. Underskotten beror främst på höga placeringskostnader inom barn och unga, HVB, LVU, jourhem och familjehem. Ett högt inflöde av ärenden, orosanmälningar och högre dygnspriser utifrån komplex problematik är några bakomliggande orsaker. Under rådande omständigheter med covid-19 prognostiserar majoriteten av nämnderna ökade placeringskostnader till följd av längre placeringstider samt att placeringar inte kan följas upp och avslutas.

Stadsmiljö

Prognosen visar ett överskott på 1 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,5 procent av nettobudgeten. En stadsdelsnämnd prognostiserar överskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst överskott prognostiserar Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd med 1,1 mnkr. Överskottet beror på det belopp som avsattes i budgeten för att täcka andra verksamheters eventuella underskott.

Förskola

Prognosen visar ett överskott på 24,4 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,5 procent av nettobudgeten. Sex stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och resterande prognostiserar inga avvikelser mot budget. Störst överskott, cirka 1,5 procent av nettobudgeten, prognostiserar Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck stadsdelsnämnder. Överskotten beror i dessa fall på planerade reserver på verksamhetsområdet som inte behövt tas i anspråk samt medel för platsgaranti som inte ingått i ursprunglig budget.

Äldreomsorg

Prognosen visar ett överskott på 36,0 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,5 procent av nettobudgeten. Sex stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och sex stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst överskott prognostiserar Norrmalm stadsdelsnämnd med 34,1 mnkr

samt Bromma stadsdelsnämnd med 9,7 mnkr. Överskotten beror i huvudsak på att beställarverksamhetens kostnader är lägre än budgeterat för främst vård- och omsorgsboenden men även för hemtjänsten. Störst underskott prognostiserar Spånga-Tensta stadsdelsnämnd med 6,9 mnkr samt Farsta stadsdelsnämnd med 6,9 mnkr. Underskotten beror främst på att utförarverksamheterna i hemtjänst och vård- och omsorgsboende haft ett större intäktsbortfall och ökade bemanningskostnader än prognostiserats. Exakt vilka de långsiktiga effekterna blir av den pågående pandemin är i dagsläget osäkert. I tertialrapport 2 kommer analysen av äldreomsorgen att utvecklas utifrån detta perspektiv.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Prognosen visar ett underskott på 61 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 1,5 procent av nettobudgeten. En stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och nio stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst underskott prognostiserar Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd med 15 mnkr, Bromma stadsdelsnämnd med 14,5 mnkr samt Skärholmens stadsdelsnämnd med 10 mnkr. Underskotten beror främst på höga kostnader för särskilt boende och gruppboende samt externa placeringar utanför LOV och turbundna resor.

Barn, kultur och fritid

Prognosen visar ett överskott på 1,6 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,3 procent av nettobudgeten. Fyra stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och två stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst överskott prognostiserar Hägersten-Liljeholmen och Älvsjö stadsdelsnämnd med 1,0 mnkr. Överskotten beror främst på en budgeterad reserv för oförutsedda händelser. Störst underskott prognostiserar Farsta stadsdelsnämnd med 1,0 mnkr.

Arbetsmarknadsåtgärder

Prognosen visar ett överskott på 8,4 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 4,5 procent av nettobudgeten. Tre stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och en stadsdelsnämnd prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst överskott prognostiserar Farsta stadsdelsnämnd med 4,3 mnkr samt Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd med 4,0 mnkr. Överskotten beror främst på ändrade prognoser gällande antalet feriejobb som kommer att gå att realisera med anledning av den pågående covid-19-pandemin.

Ekonomiskt bistånd

Prognosen visar ett underskott på 55,5 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 5 procent av nettobudgeten. Elva stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst underskott prognostiserar Farsta stadsdelsnämnd med 11,1 mnkr samt Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd med 9,0 mnkr. Underskotten beror främst på ett ökat antal bidragshushåll och ökat medelbidrag.

Exploateringsnämnden

Nämnden redovisar ingen avvikelse jämfört med budget. Nämnden aviserar dock ökade kostnader för fastighetsskatt och färjetrafik om sammanlagt 9,5 mnkr jämfört med budget och avser återkomma i tertialrapport 2 gällande eventuella nödvändiga åtgärder för en budget i balans.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden prognostiserar ett underskott om 33,6 mnkr. Avvikelsen motsvarar 13,3 procent av nämndens budgeterade nettoöverskott. Underskottet beror främst på befarade kundförluster till följd av covid-19-pandemin. Nämnden har uppskattat förlusterna till cirka 20,0 mnkr. Härutöver bedömer nämnden att underskottet från verksamheten uppgår till 13,6 mnkr, vilket förklaras av effektiviseringskrav som inte kan uppnås.

Underskottet om 13,6 mnkr är en förbättring med 41,1 mnkr jämfört med vad nämnden rapporterade om i sin verksamhetsplan, då ett underskott om 54,7 mnkr prognostiserades. Förbättringen förklaras i huvudsak av att kapitalkostnaderna har minskat med 39,3 mnkr, varav internränta utgör 34,0 mnkr och avskrivningar 5,2 mnkr. Förändringarna beror dels på omprioriteringar inom investeringsportföljen, dels på att nämnden gjorde en för hög uppskattning av årets utfall på internränta vid budgetering inför 2020. Flera projekt har, av olika anledningar flyttats framåt i tid. Detta har gjort att datum för färdigställandet har senarelagts, vilket gör att årets kapitalkostnader, både avskrivningar och intern ränta, minskar. Att förändringarna blir så pass stora beror på att det rör sig om projekt med stora investeringsvolymerna som är på väg att avslutas. Utöver de förändrade kapitalkostnaderna har prognosen för drift- och underhållskostnader ökat med 13,2 mnkr, bland annat på grund av ökade skadestånd och vite för kostnader som uppkommit inom förvaltningsuppdragen som en följd av avyttringen av delar av Slakthusområdet föregående år. Samtidigt har intäkterna ökat med 14,9 mnkr, i huvudsak därför att nämnden

erhåller ersättning för skadestånden från finansförvaltningen vid kommunstyrelsen.

Det bedömda underskottet till följd av den pågående pandemin är en tidig uppskattning av eventuella kundförluster, då bland annat 175 hyresgäster har inkommit med begäran om anstånd med hyresbetalningar och cirka 90 hyresgäster har ansökt om hyreslättnader i enlighet med förordningen (2020:237) om statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått rabatt på hyran.

Som ett led i nämndens uppdrag att renodla nämndens fastighetsbestånd och uppdrag har en överenskommelse träffats mellan fastighetsnämnden och exploateringsnämnden avseende värdeöverföringar av tio fastigheter till exploateringsnämnden. Värdeöverföringarna sker per 1 maj 2020. Konsekvenser av värdeöverföringarna är inte beaktade i prognosen för driftbudgeten.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden prognostiserar ett underskott om 30,1 mnkr vilket motsvarar 4,1 procent. Underskottet beror främst på minskade intäkter om 23,7 mnkr till följd av covid-19. Nämnden redovisar en minskad försäljning inom sim- och idrottshallar till och med juni, senarelagd öppning av utomhusbassängbad till mitten av juni, att flera evenemang ställts in samt att ordinarie planhyror för mars-april minskat kraftigt jämfört med budgeterat. Av underskottet utgörs 0,7 mnkr av självkostnadshyror till fastighetsnämnden. Avvikelsen inom kostnaderna om cirka 6,0 mnkr består främst av en relation till intäkterna och den intäktsprognos som nämnden gjorde i början av året. I relation till den prognosen är det inte möjligt att justera kostnadernas omfattning så länge anläggningarna hålls öppna som vanligt. Nämnden redovisar att om nuvarande utveckling fortsätter kommer intäktsprognosen sannolikt behöva sänkas ytterligare och redovisat nettounderskott kan därmed komma att öka i kommande rapporter.

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Kulturnämnden: kulturförvaltningen prognostiserar ett underskott om 17,0 mnkr vilket motsvarar 1,8 procent. Underskottet beror främst på minskade intäkter till följd av covid-19. Nämnden redovisar dels minskade intäkter inom Stockholms stadsbibliotek, Stadsmuseet och Medeltidsmuseet (som sedan 23 mars håller stängt), Kulturskolan samt Liljevalchs. Inom biblioteksverksamheten redovisas också ökade kostnader för väktarinsatser för att säkerställa ett besöksflöde i enlighet med gällande rekommendationer på vissa av stadens bibliotek. Nämndens prognos baseras på att samtliga verksamheter kan hålla

öppna från och med augusti och är utifrån rådande situation därmed osäker.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden prognostiserar ett underskott om 3,0 mnkr, motsvarande 2,4 procent av nämndens budget. Avvikelsen kommer av den rådande covid-19 pandemin och att nämnden på uppdrag av Smittskydd Stockholm kontrollerar efterlevnad av Folkhälsomyndighetens föreskrifter hos verksamheter. Uppdraget med för intäktsminskningar och kostnadsökningar om 3,0 mnkr. Nämnden bedömer att detta kommer omfattas av den statliga kompensationen som staden erhåller. Om kompensation inte erhålls kommer det medföra ett prognostiserat underskott om 3,0 mnkr.

Servicenämnden

Servicenämnden prognostiserar ett underskott om 0,9 mnkr efter resultatöverföringar. Underskottet beror på att serviceförvaltningen ingår i stadens centrala materialhanteringsgrupp för att säkra materialtillgångarna inom stadens och länets vård- och omsorgsverksamheter. En del av uppdraget innebär att bemanna en distributionscentral under dagtid samt under kvällar och helger. Kostnader för det tillkommande uppdraget finns ej med i nämndens budget och motsvarar det prognostiserade underskottet efter resultatdispositioner.

Socialnämnden

Socialnämnden prognostiserar ett överskott om 20 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 1,6 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på lägre kostnader för tillfälliga boenden för nyanlända. Prognosen för nyanlända är totalt ett överskott mot budget med 28 mnkr, vilket prognostiseras återredovisas till kommunstyrelsen. Nämndens prognos efter återredovisning av medel för nyanlända är totalt ett underskott mot budget med 8,0 mnkr. Underskotten inom övrig driftverksamhet beror på ökade kostnader och minskade intäkter till följd av det nya coronaviruset med cirka 8 mnkr. Intäkterna minskar för familjerådgivningen egen regi, LSS korttidshem och tillståndsavgifter. Nämnden bedömer att det kommer att bli ökade kostnader främst för personal, skyddsutrustning och material, städning och sanering samt ökade kundförluster avseende tillstånds- och tillsynsavgifter. Årsprognosen är väldigt osäker då det är svårt att bedöma hur stora kostnadsökningarna respektive intäktsminskningarna blir för hela 2020 till följd av covid-19.

Trafiknämnden

Trafiknämnden prognostiserar ingen avvikelse. Med anledning av den pågående pandemin har trafikvolymerna minskat, vilket har inneburit minskade parkeringsintäkter. Effekterna av pandemin har även lett till minskade intäkter från markupplåtelser. Totalt bedömer nämnden att detta hittills har medfört cirka 32 mnkr i uteblivna intäkter. Samtidigt har nämnden haft minskade kostnader för vinterväghållning under tertialet, vilket har utjämnat covid-19 effekten per den 30 april. Nämnden befarar dock att effekterna av pandemin kan orsaka uteblivna intäkter från såväl parkeringsverksamheten som från markupplåtelser i storleksordningen 5-15 mnkr per månad så länge restriktioner av olika slag upprätthålls.

Utöver dessa förändringar rapporterar nämnden att den bedömning som gjordes i verksamhetsplanen kvarstår, det vill säga att intäkterna från parkeringsverksamheten (före pandemin) befarades minska med cirka 40 mnkr och att andra intäkter bedömdes öka med motsvarande belopp.

Bromma

Brommastadsdelsnämnd prognostiserar ett underskott på 2,1 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 0,1 procent av nämndens driftbudget. Underskottet beror främst på placeringar och persontransporter inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättningar. Underskott prognostiseras även inom verksamhetsområdena individ- och familjeomsorg samt ekonomiskt bistånd.

Investeringar

Hur den pågående pandemin kommer att påverka stadens investeringar är i dagsläget oklart. Än så länge löper entreprenaderna på som planerat men det finns risk för förskjutningar.

Investeringsplanerna är på fortsatt mycket hög nivå med den huvudsakliga inriktningen att uppnå bostads målet. Den höga investeringsvolymen medför att det är av yttersta vikt att stadens nämnder och bolagsstyrelser arbetar med styrning och uppföljning av investeringsprojekten. Att hålla budget är ett självklart krav, men det kräver även att kostnader inom projekten ständigt prövas för att om möjligt med minskade utgifter kunna bidra till stadens behov av minskade investeringsvolymen.

Helårsprognosen för investeringar 2020 exklusive exploateringsinkomster uppgår till 7 260 mnkr, vilket är 20 mnkr

högre än budgeterat. Exploateringskontoret prognostiserar att exploateringsinkomsterna kommer att minska med 200 mnkr. Jämfört med budgeten innebär det en ökning från 6 840 mnkr till 7 060 mnkr.

	Budget	Justerad budget	Prognos	
			T1	Differens
Investeringsplan, netto	6 740	7 034	7 054	-20
<i>-varav fördelat från Central medelreserv</i>	<i>0</i>	<i>294</i>	<i>294</i>	<i>0</i>
Central medelreserv	500	206	206	0
Investeringsplan totalt, netto	7 240	7 240	7 260	-20
Exploateringsinkomster	-400	-400	-200	-200
Totalt	6 840	6 840	7 060	-220

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämndens investeringsbudget 2020 uppgår till netto 2 927,4 mnkr, efter budgetjustering med 23,0 mnkr för klimatåtgärder i *Avstämning av mål och budget 2020* och ombudgetering med 4,4 mnkr för klimatåtgärder i samband med kommunstyrelsens beslut om *Årsredovisning 2019*. Investeringsutgifterna uppgår till 3 777,4 mnkr och avser främst investeringar för att möjliggöra bostadsbebyggelse.

Exploateringsnämndens prognos för investeringsutgifterna netto uppgår till 3 500,0 mnkr, vilket är 172,6 mnkr högre än budgeterat. Avvikelsen förklaras av en sammantaget högre investeringstakt i genomförandeprojekten än plan. Utgifterna prognostiseras överstiga plan med 222,6 mnkr. Investeringsinkomsterna prognostiseras överstiga budget med 50 mnkr.

Förskjutningar jämfört med verksamhetsplan rapporteras för ett antal projekt. Större avvikelser avser exempelvis Årstafältet etapp 1, Årstastråket etapp 2, Kabelverket etapp 3, Bromstenstaden och Primusparken. Trots förskjutningar i enskilda projekt prognostiserar nämnden sammantaget ett investeringsnetto över plan.

Exploateringsnämnden uppmanas att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa en investeringsbudget i balans.

Stadsledningskontoret konstaterar att prognostiserade nettoutgifter för projekten Bygglogistikcenter Hjorthagen, Sandåkravägen, Brandstegen/Bäckvägen, Bryggvägen och Annedal Baltic överskrider kommunfullmäktiges beslutade budget med mer än 15 procent. Nettoutgifterna för följande projekt prognostiseras

överskrida kommunfullmäktiges beslutade budget med mer än 10 procent: Bobergsgata, Blackebergsvägen etapp 1 och Bromma Blocks.

Exploateringsnämnden uppmanas att vidta åtgärder för att sänka utgifterna i projekten och om nödvändigt återkomma i samråd med kommunstyrelsen till kommunfullmäktige för reviderade genomförandebeslut.

I exploateringsnämndens investeringsplan ingår så kallade exploateringsinkomster om 400 mkr, vilka motsvarar bokförda värden av genomförda försäljningar i samband med exploatering. De bokförda värdena utgörs i huvudsak av tidigare nedlagda investeringsutgifter. Exploateringsnämnden prognostiserar att dessa inkomster kommer att uppgå till 200 mkr, vilket motsvarar 9,5 procent av de prognostiserade försäljningsinkomsterna.

Försäljningsuppdraget

Exploateringsnämndens så kallade försäljningsuppdrag uppgår till 200 mkr och avser friköp av tomträttsmark och försäljning av mark i andra kommuner. Exploateringsnämnden prognostiserar inga avvikelser avseende försäljningsuppdraget.

Trafiknämnden

Trafiknämndens investeringsplan uppgår till 1 091,5 mkr, efter budgetjustering med 52,8 mkr för klimatåtgärder i *Avstämning av mål och budget 2020* och ombudgetering med 15,7 mkr för klimat- och trygghetsåtgärder i samband med kommunstyrelsens beslut om *Årsredovisning 2019* samt budgetjustering med 3,0 mkr för ytterligare trygghetsåtgärder beslutade av trygghetsutskottet.

Nämnden prognostiserar att nettoutgifterna kommer att underskrida budget med 50,0 mkr. Avvikelsen förklaras av en uppskattning av förskjutningar till följd av den pågående pandemin.

Nämnden redovisar en prognosavvikelse över 15 procent från kommunfullmäktiges beslutade budget för följande projekt:

Cykelbana Ulvsundavägen (29 mkr, motsvarande 32 procent över beslutad budget), Cykelbana Söder Mälarstrand (-31 mkr, motsvarande 24 procent under beslutad budget) och Cykelbana Torsgatan (-26 mkr, motsvarande 35 procent under beslutad budget).

Trafiknämnden uppmanas att vidta åtgärder för att sänka kostnaderna i projekt med prognos över beslutad budget och om nödvändigt, i samråd med kommunstyrelsen, återkomma till kommunfullmäktige för reviderat genomförandebeslut.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens investeringsplan uppgår till 1 858,1 mnkr, efter utökning med 7,5 mnkr genom ombudgetering i *Årsredovisning 2019* samt utökning med 49,6 mnkr genom budgetjustering för klimatåtgärder, trygghetsåtgärder och underhållsåtgärder samt åtgärder vid Vårbergs IP i *Avstämning av mål och budget 2020*. I avstämningsärendet medgavs nämnden även rätt att omprioritera mellan olika budgetposter som innebar en utökning med 58,0 mnkr av den långsiktiga planen.

Fastighetsnämndens prognos för investeringsutgifterna netto uppgår till 1 809,1 mnkr, vilket är 49,0 mnkr lägre än budgeterat, motsvarande 2,6 procent. Avvikelsen förklaras av förskjutningar i renoveringsprojekten Kulturhuset (14 mnkr), Tekniska nämndhuset (9 mnkr) och Stadsbiblioteket (5 mnkr) samt utveckling av Gärdets sportfält (18 mnkr).

Nämnden har preciserat användningen av de 20,0 mnkr som tillfördes i avstämningsärendet för underhållsåtgärder.

Nämnden redovisar en prognosavvikelse med mer än 15 procent från kommunfullmäktiges beslutade budget för följande projekt: Östermalmshallen (450 mnkr, motsvarande 46 procent över beslutad budget), Stadsmuseet (38 mnkr, motsvarande 27 procent över beslutad budget), Kämpetorpshallen (-49 mnkr, motsvarande 25 procent under beslutad budget) och Järvafältets utomhusbad (-69 mnkr, motsvarande 22 procent under beslutad budget).

Nämnden redovisar en prognosavvikelse över 10 procent från kommunfullmäktiges beslutade budget för projekt Medborgarhuset (130 mnkr, motsvarande 13,0 procent över beslutad budget).

Fastighetsnämnden uppmanas att vidta åtgärder för att sänka kostnaderna i projekten och om nödvändigt, i samråd med kommunstyrelsen, återkomma till kommunfullmäktige för reviderat genomförandebeslut.

Fastighetsförsäljningar

Exploateringsnämnden bedömer att de totala inkomsterna från försäljningar i samband med exploatering kan uppgå till 2 100 mnkr för året, vilket överensstämmer med nämndens bedömning i verksamhetsplan.

Under 2020 planerar Fastighetsnämnden att avsluta flera försäljningsprojekt. Den budgeterade köpeskillingen är totalt 8,2 mnkr. Risk för avvikelser finns i form av svårigheter att bedöma

tidsåtgång för försäljningsprocesserna, bland annat på grund av utdragna lantmäteriförrättningsprocesser, hembudsförfaranden och andra externa processer som är svåra att påverka.

Fastighetsnämnden har träffat överenskommelser med exploateringsnämnden avseende värdeöverföring ett antal fastigheter i syfte att renodla fastighetsbeståndet, i enlighet med uppdrag i budget 2020. Följande fastigheter berörs: Alvik 1:2, Bromsten 9:2, Enskede Gård 1-1, Hemskogsvägen 199, Lillsjönäs 2, Marö 5, Mariehäll 1:1, Spiselhällen 2 och Vätö 16. Flera av fastigheterna är belägna i ett framtida exploateringsområde, till exempel Alvik 1:2, Bromsten 9:2 och Spiselhällen 2. Värdeöverföringarna sker per den 1 maj 2020.

Medfinansiering

För att kunna genomföra angelägna satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm är staden medfinansiär i ett antal stora statliga och regionala infrastrukturprojekt. Utbetalningarna beräknas uppgå till cirka 400 mkr 2020 och avser i huvudsak medfinansiering av Tvärbana Norr Kistagrenen och bussterminalen vid Slussen.

Stadens utbetalningar till förskottering av medfinansiering för kollektivtrafikobjekten i Sverigeförhandlingen; Tunnelbanan Älvsjö-Fridhemsplan, Roslagsbanan till City och Spårväg syd kommer att påbörjas under året. Betalningsplanen för projektet för utbyggd tunnelbana i enlighet med Stockholmsöverenskommelsen har justerats, och stadens planerade utbetalningar 2020 har skjutits fram.

Investeringar inom bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB

Koncernen Stockholms Stadshus AB:s soliditet prognostiseras uppgå till knappt 40 procent per 2020-12-31. Investeringsnivån i koncernen har under de senaste åren ökat successivt och beräknas vid årets slut uppgå till knappt 13,3 mkr för år 2020, vilket är något lägre än kommunfullmäktiges budget. Den största avvikelserna gentemot budget är hänförlig till bostadsbolagen som redovisar förskjutningar i projekt. Investeringsutfallet för perioden uppgår till 3,7 mkr, vilket ska jämföras med periodens budget om 4,3 mkr. Om koncernens bolag ska uppnå årets prognos krävs således en högre investeringstakt under resterande del av året.

Koncernens investeringsnivå är en följd av satsningar i nyproduktion av bostäder och infrastruktur för att stödja stadens tillväxt. Förutom dessa investeringar bedrivs också stora projekt

inom nyproduktion och ombyggnad av skolor och andra samhällsfastigheter.

Bostadsbolagens investeringsprognos uppgår till cirka 5,9 mdkr av koncernens totala investeringsvolym för år 2019. Investeringarna avser både nyproduktion, strategiska investeringar för att öka intäkterna och investeringar som huvudsakligen är ersättningsinvesteringar. De större projekten som bostadsbolagen bedriver under året avser bland annat Drevvikshöjden i Farsta och kv. Kabelverket i Älvsjö (Familjebostäder), Hagsåtravägen i Rågsved och kv. Linaberg i Mariehäll (Stockholmshem) samt kv. Albano i Norra Djurgårdsstaden (AB Svenska Bostäder).

SISAB:s investeringar beräknas till 2 mdkr, vilket är i linje med budget. Bolagets större pågående projekt i genomförandefas är bland annat om- och påbyggnad av Rödabergsskolan i Vasastan och Brandstegen i Midsommarkransen.

Infrastrukturbolagen Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA), Stockholms Hamn AB (Stockholms Hamnar) och AB Stokab (Stokab) planerar investeringar om cirka 4,5 mdkr för året. SVOA:s projekt Stockholms Framtida Avloppsrening (SFA) fortsätter att utgöra koncernens största projekt som dessutom fortsätter under flera år framöver. I enlighet med reviderad budget bedöms projektets kostnader totalt uppgå till 9,2 mdkr. Projektets årsprognos uppgår till ca 1 333 mnkr, vilket är 82 mnkr lägre än årsbudget. SVOA har även omfattande investeringar i samband med utbyggnad av stadsutvecklingsområden.

Budgetjusteringar med mera

I budget 2020 har kommunfullmäktige fördelat medel till nämnderna. Det innebär att det inte finns några ytterligare resurser avsatta centralt för nämndernas löpande verksamheter utöver prestationsförändringar. Stadsledningskontoret tillstyrker 35,9 mnkr för ökade nettokostnader för driftverksamheten. Medlen finansieras enligt följande:

Central medelsreserv

	(Mnkr)
Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov	35,9
Totalt	35,9

Därutöver har omfördelning av centralt budgeterade medel under kommunstyrelsen m.m. skett med 2,8 mnkr. Specifikation av tillstyrkta budgetjusteringar framgår av bilaga 1.

Ur Central medelsreserv: *4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2020 års budget har medgetts budgetjustering för ökade utgifter inom investeringsplanen med 56,9 mnkr.

Ny-, om- och tillbyggnad av vård- och omsorgsboenden för äldre

Medel har reserverats för kostnader i samband med ny-, om- och tillbyggnad av vård- och omsorgsboenden för äldre.

Farsta stadsdelsnämnd har ansökt om budgetjustering av tidigare beviljat startbidrag om 7,7 mnkr för Edö vård- och omsorgsboende vilket stadsledningskontoret tillstyrker.

Utbyggnad av särskilda boenden för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning

Medel har reserverats för stimulansbidrag för utbyggnad av särskilda boenden för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ansöker om stimulansbidrag om vardera totalt 0,6 mnkr, varav 0,1 mnkr för beställarstöd och 0,5 mnkr för projektering, för en ny gruppboende enligt LSS i kvarteret Ferdinand 9 respektive en ny gruppboende enligt LSS i projektet Spånga Öst. Nämnden ansöker samtidigt om budgetjustering av dessa medel. Stadsledningskontoret godkänner ansökningarna.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ansöker om stimulansbidrag om totalt 0,6 mnkr, varav 0,1 mnkr för beställarstöd och 0,5 mnkr för projektering, för en ny gruppboende enligt LSS på Elinsborgsbacken 7. Nämnden ansöker samtidigt om budgetjustering av dessa medel. Stadsledningskontoret beviljar bidrag och godkänner budgetjustering om 0,1 mnkr för projektering. Resterande del av ansökan avslås.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ansöker om stimulansbidrag om vardera totalt 0,6 mnkr, varav 0,1 mnkr för beställarstöd och 0,5 mnkr för projektering, för en ny gruppboende enligt SoL på Elinsborgsbacken 7, plan 2, respektive en dito gruppboende på plan 3. Stadsledningskontoret beviljar bidrag och godkänner budgetjustering för vardera gruppboenden om 0,1 mnkr. Resterande delar av ansökan avslås.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ansöker om stimulansbidrag om totalt 0,6 mnkr, varav 0,1 mnkr för beställarstöd och 0,5 mnkr för projektering, för ett nytt stödboende enligt SoL på Elinsborgsbacken 7. Nämnden ansöker samtidigt om budgetjustering av dessa medel. Stadsledningskontoret avslår ansökningarna.

Bromma stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering av tidigare beviljat startbidrag om 0,5 mnkr för en ny servicebostad enligt LSS på Annedalsvägen 37 vilket stadsledningskontoret tillstyrker.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering av tidigare beviljat bidrag om 0,5 mnkr för projektering av en ny gruppboende enligt LSS på Bersågränd 90 vilket stadsledningskontoret tillstyrker.

Medel för klimatinvesteringar

I kommunfullmäktiges budget för 2020 finns medel för klimatförbättrande åtgärder 2019 till 2022 i Central medelsreserv 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter som stadens nämnder kan ansöka medel från. För 2020 finns 200 mnkr reserverade.

Syftet med de avsatta medlen är att investeringsåtgärderna ska bidra till att minska de klimatpåverkande växthusgasutsläppen och minska sårbarheten orsakad av kommande klimatförändringar. Fokus är på projekt som ger största möjliga klimatnytta genom åtgärder och insatser som styr mot energieffektivisering, solenergi, hållbara transporter samt klimatanpassningsåtgärder. Åtgärderna ska avse investering eller reinvestering.

I verksamhetsplan 2020 ansökte nämnderna om investeringsmedel om sammanlagt 145,7 mnkr för 2020 varav 145,7 mnkr beviljades. I samband med verksamhetsberättelsen 2019 begärde nämnderna och beviljades ombudgetering av klimatinvesteringsmedel med 22,5 mnkr.

I samband med tertiärrapport 1 2020 har nämnderna ansökt om klimatinvesteringsmedel om sammanlagt 52,5 mnkr varav 46,1 mnkr föreslås tillstyrkas.

Stadsdelsnämnderna föreslås tillstyrkas medel om 2,8 mnkr för utbyten till energieffektiva torkskåp, skräpkorgar med solcellskomprimering och LED-belysning. Facknämnderna (fastighetsnämnden, exploateringsnämnden, socialnämnden och

kyrkogårdsnämnden) föreslås tillstyrkas medel om 43,3 mnkr för bland annat LED belysning, klimatanpassning och installation av öppen fjärrvärme

Åtgärderna bedöms bidra till att nå stadens klimatmål om minskade växthusgasutsläpp och/eller bidra till en hög beredskap för kommande klimatförändringar som bland annat kan medföra ökad risk för översvämningar.

Medel för åtgärdsprogram för god vattenstatus

Kommunfullmäktige har 2015 beslutat om Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus. I kommunfullmäktiges budget för 2020 finns medel för vattenförbättrande åtgärder i Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov och i Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter. Syftet med programmet är att stadens sjöar och vattendrag ska nå en god vattenstatus till 2021.

I tertialrapport 1 2020 har nämnderna totalt ansökt om 2,6 mnkr ur Central medelsreserv: 2 varav 2,6 mnkr föreslås tillstyrkas för åtgärder som bedöms ligga i linje med Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus och utkast till lokala åtgärdsprogram.

Exploateringsnämnden har ansökt om och föreslås tilldelas 2,6 mnkr, varav 2,5 mnkr för fosforfällning i Djurgårdsbrunnsviken och 0,1 mnkr för städning av botten vid Årsta holmar ur Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda behov.

Exploateringsnämnden har ansökt om 2,5 mnkr för att genomföra fosforfällning i Djurgårdsbrunnsviken då miljösituationen i viken är ansträngd med en stor andel syrefria ”döda bottnar” utan biologiskt liv. Genom att behandla bottarna så att fosfor inte längre läcker ut från dem kommer en betydande del av fosforbelastningen i Djurgårdsbrunnsviken minska och bidra till att miljö kvalitetsnormerna uppfylls, såväl vad gäller förbättringsbehovet för fosfor som att förbättra förutsättningarna för ekologisk status kopplad till vikens växt och djurliv. Bedömningen är att denna fällning ger en betydande effekt i åtminstone 15 år. Fällning av fosfor med hjälp av aluminiumklorid är en väl beprövad metod som förväntas ge en permanent effekt på havsvikens ekosystem. Stockholm Vatten och Avfall AB kommer ansvara för att åtgärden genomförs på uppdrag av exploateringsnämnden.

Exploateringsnämnden har även ansökt om 0,1 mnkr för att genomföra städning av botten vid Årsta holmar. Skräp riskerar att läcka metaller och andra föroreningar till vattnet samt bidra till spridning av mikroplast när större plastföremål fragmenteras. I Årstaviken överskrider ett flertal miljögifter gällande gränsvärden och vattenförekomsten uppnår varken god kemisk eller god ekologisk status. Genom att ta upp skräp från botten förbättras möjligheten att uppnå god vattenstatus samtidigt som också mängden plast i vattnet kan minskas. I samband med åtgärden planeras även för informationsinsatser för att förebygga nedskräpning och på så vis hoppas denna åtgärd även kunna få bäring på andra vattenförekomster.

Fördelning av centralt avsatta medel under kommunstyrelsen m.m.

Avveckling och omstrukturering av lokaler

Nämnderna har begärt budgetjusteringar om 26,2 mnkr för ökade kostnader för avveckling och omstrukturering av lokaler med mera. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjusteringar om 2,8 mnkr. Begäran om budgetjusteringar om 23,4 mnkr avstyrks.

Omslutningsförändringar

Nämnderna redovisar omslutningsförändringar för ökade kostnader och intäkter med 7,8 mnkr, varav 132 mnkr inom stadsdelsnämnderna. Nämndernas budgetar justeras med motsvarande belopp enligt bilaga 1.